

OBSEŽNO POSVETOVANJE POLITIČNIH ORGANIZACIJ KOPRSKEGA OKRAJA

O vlogi in delu naše mladine

V torek je bilo v Kopru pod vodstvom tovariša Alberta Jakopiča-Kajtimira skupno zasedanje plenuma OK ZKS, OK LMS, Okrajnega odbora SZDL in predsedstva Okrajnega sindikalnega sveta. Glavna točka dnevnega reda je bilo poročilo predsednice OK LMS Marije Vogrič o naših nalogah pri vzgoji in uveljavljanju mladine v komunalnem sistemu. Poročilo je sistematično obdelalo vrsto vprašanj o delu šolske, delavske in kmečke mladine ter vajencev. Iz poročila povzemamo nekaj misli.

V organih delavskega samoupravljanja je v zadnjih letih sodelovalo več kot 600 mladincev in mladink, pri čemer so imeli velike možnosti, da se se podrobno seznanili z delavskim samoupravljanjem in v njem tudi uveljavili svoja napredna hotenja. Pomembno je tudi delovanje mladih ljudi v najrazličnejših družbenih organizacijah ter v komunističnih organizacijah. Pri tem udejstvovanju se kaže, da se mladina zaveda večanja lastne družbene odgovornosti in mladi delavci vse bolj resno razpravljajo o problemih proizvodnje, storilnosti, tarifne politike, o odnosih v delovnih kolektivih itd. Žal pa ponekod delavska mladina posveča sorazmerno večjo pozornost organiziranju raznih športnih in kulturnih prireditiv, kot pa poglabljanju ideološkega študija. Tako bi tudi laže vzbudili med mladimi delavci zanimanje za življenje v podjetjih in še bolj aktivno sodelovanje v delavskem samoupravljanju. Glede tega bo potrebno, da bi osnovne organizacije Zveze komunistov z večjim ideološkim vplivom pospeševale razvoj družbene in socialistične zavesti mladih delavcev, ki bodo prej ali slej prevzeli nase delo starejših. Ena izmed najboljših oblik vzgoje mladih

delavskih kadrov pa je vsekakor klub mladih proizvajalcev. Preko njih bo možno tudi uveljaviti prizadevanja za strokovno in ekonomsko izobraževanje, da bo vsak mlad delavec ali delavka v čimkrajšem času usposobljen za določeno delovno mesto.

Zelo pomembno je vključevanje delavske mladine v življenje kulture, ki bo dobivala vsa večja sredstva, s katerimi bodo morali razpolagati državljani sami, med katerimi pa je vedno več mladih ljudi.

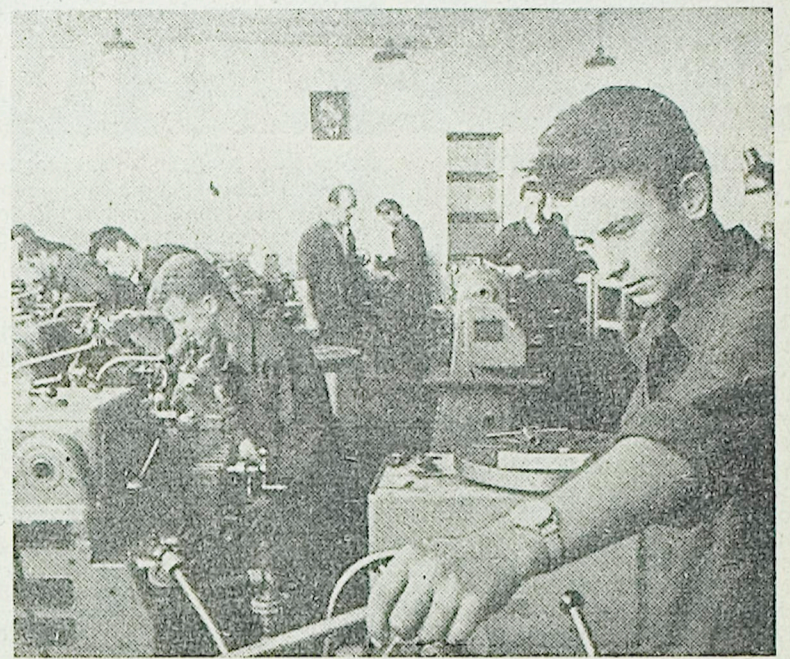
Velika pozornost je bila dana tudi uveljavljanju šolske reforme, ki oblikuje nove pogoje za delo Ljudske mladine na šolah. Zato so se mladinski aktivni na šolah doslej uspešno uveljavljali in ni bilo važnejšega vprašanja v šolah, pri katerih ne bi sodelovali njihovi člani. Bo pa potrebno v prihodnje bolj paziti na pravilno ideološko politično izobraževanje šolske mladine, zlasti bodočih učiteljev. Potrebno bo tudi najti trdnje povezavo med prosvetnimi delavci in dijaki v uterjanju pošolskega izobraževanja. Gre namreč za odpravo dvoletne vzgoje otrok ne samo v šoli sami in za temeljitejšo posredovanje zgodovine naše revolucionarne preteklosti.

Najbolj množična oblika, da bi mladega človeka naučili ceniti in sodelovati pri fizičnem delu so bile delovne akcije ter vzpostavitev tesnejših stikov med šolsko mladino in delovnimi kolektivi podjetij in kmetijskih zadrug. Delo šolskih odborov je bilo doslej v glavnem usmerjeno v reševanje materialnih osnov šolstva, zdravstvenega in socialnega varstva ter na vzodbujanje staršev, da bi njihovi otroci dosegli boljše učne uspehe. Zato bodo morali organi družbenega upravljanja in političnih organizacij upoštevati učno vzgojno delo na področju družbeno-ekonomske, gospodarsko-tehnične vzgoje, gospodinjstva, fizičnega in proizvodnega dela, estetske in moralne vzgoje itd. Prav bi bilo, če bi občinski odbori SZDL in občinski komiteji ZK nudili več pomoči pri usposabljanju šolskih odborov.

Se sedaj je nereseno vprašanje nagrajevanja vajencev. Ljudska mladina kot organizacija je vedno zagovarjala stališče, da bi se morale glede na povečanje življenjskih stroškov in s tem v zve-

zi povečane prejemke zaposlenih, povečati tudi nagrade vajencev. Te nagrade bi morale biti vzpodbudne in naj bi upoštevale prizadevnost vajencev pri praktičnem delu in v šoli. Kar zadeva vajensko mladino, je treba tudi omeniti, da je mnogo primerov, ko ji delodajalci odrekujejo najosnovnejše pravice glede letnega odmora in delovnega časa. Zaradi posebnega položaja, ki ga imajo vajenske šole je zelo oteženo sistematično ideološko delo med vajenci. Zato bi bilo prav, če bi osnovali na vajenskih šolah aktivne komunistov, ki bi združevali člane ZK v šolskem odboru, pre-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Vsak na svojem delovnem mestu, pa v vrstah mladih športnikov, med prostovoljnimi graditelji komunalnih objektov in komunikacijskih zvez, med nosilci nove socialistične kulture, posebno pa med tvornimi graditelji naše socialistične zgradbe — v vrstah družbenih upravljalcev — se kot po vsej naši deželi še posebno v našem okraju uveljavljajo naši mladi ljudje. Nekega dne bodo povsem nasledili naše delo, nadaljevali na postavljenih temeljih, ki trdno in varno nosijo našo visoko in vse višjo zgradbo. Vsi štirje najmočnejši politični forumi v okraju — OK ZKS, OO SZDL, OSS in OK LMS — so minuli torek posvetili posebno plenarno posvetovanje problemom mladine in njene vloge v našem komunalnem sistemu. Danes objavljamo izvešček iz poročila predsednice OK LMS Koper Marije Vogričeve, o zaključkih posvetovanja pa bo se govora drugič. Na sliki: gojenec nove Industrijske kovinarske šole v Kopru pri svojem stroju — že se mu je privadil in mu postaja mojster; prav tako pa se na vseh drugih področjih usposablja naša mladina za življenjski boj. Skrb vse naše družbe za svoj naraščaj že daje bogate in prekrasne sadove

S plenuma republiškega sindikata kovinarjev Slovenije

Samo delo je merilo nagrajevanja

Na plenumu Republiškega odbora sindikata kovinarjev, ki je bil v Ljubljani minuli torek, je predsednik Republiškega sveta sindikatov Stane Kavčič govoril o nagrajevanju in strokovnem izobraževanju. Dejal je, da so vse gospodarske organizacije kovinarske stroke tako ali drugače uveljavile nagrajevanje po učinku. Najrazličnejši sistemi nagrajevanja so sprostili množico ustvarjalnih pobud in zato se je povečala produktivnost dela. Istčasno s tem pa so se domala povsod povečali prejemki proizvajalcev. Marsikje so nagrajevanje po učinku dela skušali uveljaviti po subjektivni oceni predpostavljanih. To pa ni niti politično, niti ekonomsko pravilno. Tovariš Kavčič je nadalje omenil tudi, da so vsa planska predvidevanja dokazala možnost večje proizvodnje z mnogo hitrejšim naraščanjem zaslužkov, kot

so predvideni po uradnih statističnih izračunih.

Glede strokovnega izobraževanja je tovariš Stane Kavčič poudaril, da se je tehnično in ekonomsko preživelo, ker je bilo usmerjeno na oblikovanje obrt-

niškega delavca in ker prihaja papirnata kvalifikacija navzkriž z nagrajevanjem po učinku.

Na tem plenumu so izglasovali priporočilo, naj bi ne bil delavec nagrajen po osebni oceni, niti ne po kvalifikaciji, pač pa po učinku njegovega dela.

Za ureditev uslužnostne obrti

V sredo so na seji Okrajnega sveta za industrijo in obrt sklepali o predlogu plana za letos. Predlog je pripravil Okrajni zavod za plan in če bo sprejet in ga bo Okrajni ljudski odbor na svoji seji potrdil, bodo letos morali obrtni obrati napraviti kar za 14% več kot lani ali pa celo za 27% več kot leta 1958. Skupni obseg obrtnih dejavnosti, ki je bil po perspektivnem planu do-

ločen za razdobje 1957 do 1961, bo s tem seveda že letos preokorečen za približno 19%. Štiri petine od tega odpade na splošni družbeni sektor, ostalo obremenitev pa si približno pol na pol delita zadružni in zasebni sektor.

Pri vsem tem gre predvsem za razširitev obrtnih zmogljivosti zlasti z združevanjem manjših obratov in pa z ustanavljanjem vrste novih delavnic, zlasti uslužnostnega značaja. Povečanje obrtnih zmogljivosti bomo dosegli tudi z večjimi investicijami, ki pa so v glavnem namenjene za uslužnostne delavnice.

Če bomo uresničili letošnji plan obrtništvu, se bo uslužnostna dejavnost nasproti lanski povečala za približno 4%, toda s tem bomo preokorečili perspektivni plan za nad 26%. Veliko več pozornosti pa zasluži obrtništvu v bodočem letu prav v tistih krajih, kjer ljudje pozimi res nimajo drugih možnosti zaslužka. Več sredstev bo letos šlo tudi za vzgojo osebja v obrtništvu, saj bo samo družbeni sektor zaposlil skoraj 9% več ljudi kot lani.

PRVI JUGOSLOVANSKI VAGONI-HLADILNIKI

Tovarna železniških vozil »Boris Kidrič« v Mariboru je začela s serijsko izdelavo domačih vagonov-hladilnikov, ki smo jih doslej uvažali za drag denar iz inozemstva. Domači hladilni vozovi so po kakovosti popolnoma enakovredni dosedanjim uvoženim, čeprav velja izdelek mariborske tovarne le okrog 10 milijonov dinarjev, medtem ko smo za uvožene vozove iz Vzhodne Nemčije plačali 10.000 dolarjev.

POTOPILA SE JE LADJA SNEŽNIK

V grških vodah, v pristanišču Kanea na otoku Kreti, se je potopila motorna ladja Kvarnerske plovbe iz Reke »Snežnik«. Imela je 1350 BRT, nosilnost pa je bila ocenjena na najmanj 1500 ton. Ob potopitvi je imela okrog 1000 ton pomaranč, ki naj bi jih iztovorila v koprskem tovornem pristanišču.

Novo podjetje v Komnu

Že ta mesec bo izdelan načrt o ustanovitvi samostojnega konfekcijskega podjetja v Komnu, ki ga izdeluje republiški Zavod za napredek obrti v Ljubljani.

Za nabavo 21 električnih šivalnih strojev v tovarni »Mirna« na Dolenjskem bo Občinski ljudski odbor Sežana najel posojilo v višini 4,6 milijona dinarjev. Nova gospodarska organizacija bo zaposlila 30 delavk, predvsem ne-kvalificiranih, in bo izdelovala letne ter volnene ženske obleke, svilene jopice, ženske plašče iz balonske svile, spodnje perilo, vetrne jopice ter otroško konfekcijo.

Kmalu bodo tudi zaključene priprave za ustanovitev obrata izolskega podjetja »Mehanotehnika« v Gorjanskem. V njem bodo izdelovali galanterijske okraske. Zavod za rehabilitacijo invalidov a bo v Komnu odprl obrat za izdelavo izdelkov iz plastičnih mas.

-er

S skupnega posvetovanja okrajnega komiteja ZK, okrajnega odbora SZDL, okrajnega sindikalnega sveta in okrajnega komiteja LMS Koper o naši mladini, njeni vlogi in nalogah v našem komunalnem sistemu: med poročilom predsednice OK LMS Marije Vogričeve v mali gledališki dvorani minuli torek dopoldne

Sprehod PO SVETU

KJE JE SKUPNA POT?

V torek se je začela v Parizu večdnevna konferenca gospodarskih strokovnjakov zahodnih držav. Sklicana je bila na pobudo vlad ZDA, Velike Britanije, Francije in Zahodne Nemčije, prisostvujejo ji pa razen predstavnikov omenjenih držav še zastopniki članic Skupnega trga šestih držav kontinentalne Evrope in sedmih držav Male cone svobodne trgovine. Najprej so začeli razpravljati o možnostih za- hodne pomoči nerazvitim deželam, nato pa bodo obravnavali vzpostavitev trgovinske politike, ki naj bi slonela na racionalnem izkoriščanju gospodarskih virov.

Namen te konference je predvsem razčistiti sporna vprašanja, ki povzročajo gospodarska, pa tudi politična trenja med nekaterimi zahodnimi državami. Zahod namreč ni enoten glede razdelitve interesnih gospodarskih področij v svetu in vsaka država teži po gospodarski nadmoči. Vsekakor pa bo v sedanjem položaju težko najti zahodnim državam skupno pot, ker ima vsaka izmed njih določene tendence, ki izredno razdvajajo zaželeno enotna gospodarska in politična stališča

GRONCHI IN MOSKVA

Minuli teden je vzbudila veliko pozornost vest o predsedniku republike Gronchija. Obolel je namreč le nekaj ur pred svojim odhodom v Moskvo. Ta vest je dala povod za najrazličnejše komentare in namigavanja o »diplomatski boleznici«, vendar pa vse kaže, da je bilo mnogo hrupa za nič. Predsednik Gronchi bo od-

Darilo koprskih pionirjev tovarišem v Gradinu

Pionirji koprskih odredov I. in II. osemletke so minulo sredo prijetno presenetili svoje vrstnike na osnovni šoli Gradin z dragocenin in praktičnim darilom — televizijskim sprejemnikom. Lepa gesta koprskih pionirjev je tembolj hvale vredna, ker so jim podarili svoj edini televizor.

Vprašali smo vodstvo pionirskih odredov v Koprno, zakaj so se odločili za to plemenito dejanje. Odgovorili so nam, da poklanjajo svoj televizijski sprejemnik svojim tovarišem v Gradinu v prvi vrsti zaradi tega, ker njihov vrstniki iz tega oddaljenega kraja nimajo nobenega razvedrila, saj je preteklo že trideset let, ko jih je poslednjič obiskal nujen tudi gradinski mladini, ki bo odlej rada zahajala v skupni pionirsko-mladinski klub.

Koprski pionirji so torej s svojo plemenito gesto ponovno dokazali, da mislijo na svoje tovariše na podeželju in jim pomagajo po svojih močeh. Sami v Koprju zares ne pogršajo razvedrila, saj imajo redne šolske kino predstave, mladinske matinee ob prostih dneh in večerih javnih prostorov, kjer lahko vsak dan spremljajo televizijske oddaje.

V KOPRSKEM PRISTANIŠČU 9500 TON SLADKORJA

Turška ladja Sadikzade je v sredo dopoldne pripeljala v koprsko tovorno pristanišče 9500 ton sladkorja. Tovor bo razkladal nekaj dni in podjetje Interkro- pa iz Koprja ga bo s svojimi avtovlaki razvozljalo in dostavilo špe- diterja Transjug Reka.

SLOVENSKI JADRAN

Urejuje uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik Rastko Bra- dašnja. Izhaja vsak petek. Izdaja CZP Primorski tisk Koper. Uredništvo in uprava v Kopru, Cankarjeva 1, telefon 170. Posamezen izvod 10 din. — Letna naročnina 500 din, za tujino 1300 dinarjev all 3,5 am. dolarja. — Bančni račun 602-70-1-181. Rokopisov in fotografij ne vračamo. — Tisk in kletirji tiskarna CZP »Primorski tisk«

potoval v Moskvo predvidoma v začetku februarja in se bo sestel z najvidnejšimi državniški Sovjetske zveze, s katerimi se bo pomenil o številnih vprašanjih, ki vzbujajo obe državi. Gre za vzpostavitev boljših odnosov in za izmenjavo stališč pred bližnjim sestankom med Eisenhowerjem in Hruščevom.

SE ENA SOVJETSKA RAKETA

Na Tihem oceanu pripravljajo Sovjetska zveza izstrelitev balistične rakete, ki bo močnejša od dosedanjih. Ta raketa bo izstreljevala težke zemeljske spremljevalce in bo omogočila kozmične polete na druge planete sončnega sistema. S tem bo precej razširjeno in izpopolnjeno znanstveno-tehnično raziskovanje vesolja. Poročajo tudi, da že lahko Sovjetska zveza izdelala umetni satelit Lune in da bomo v kratkem zvedeli tudi o izstrelitvi raket proti Marsu in Veneri.

(Nadaljevanje s 1. strani)
davatelje stalne in honorarne ter vaje.

Vedno več mladih ljudi se neposredno vključuje v upravljanje kmetijskih združenj. Na zadnjih volitvah je bilo v združne svete izvoljenih 135 kmečkih fantov in deklet. Povečalo se je tudi število mlajših funkcionarjev v javnih odborih na podeželju. Hiter razvoj našega družbenega sistema na vseh področjih družbene dejavnosti in vasi pa terja večjo dejavnost vaških aktivov. Zahteva od mladih ljudi, da svoje delo usmerjajo v izvrševanje osnovnega smotra, to je v pospeševanje proizvodnje in v spremembo družbenih odnosov na vasi.

Omeniti je tudi potrebno širjenje mladih združnikov, ki jih je sedaj v koprskem okraju 10 z okrog 400 člani. Potrebno pa bo njihovo število še povečati, ker

v veliki meri njihovo delovanje lahko vpliva na povečanje kmetijske proizvodnje in na strokovno ter družbeno vzgojo mladih kmetovalcev.

Pomembno je še posebej poudarilo poročilo delovanja kmetijsko-gospodarskih šol in predvideno ustanovitev dvoletne šole za vinogradništvo, sadjarstvo, vrtinarstvo in kletarstvo v Skočjanu pri Kopru, kakor tudi ustanovitev poljedelsko-zivinarske šole v Postojni ter srednje perutninar- ske šole in drugih.

Ze velikokrat je bilo ugotovljeno, da zavira široko dejavnost mladine pomanjkanje osnovnih materialnih pogojev, tako prostorov za sestanke in družabno življenje, kakor tudi primernih igrišč za rekreacijo. V stanovanjskih skupnostih pa bo mladi rod lahko dobil več možnosti, ko bodo smotrnejše izkoristili sedaj zanemarjene, vendar pa po preureditvi zelo koristne prostore. Zelo priporočljiva oblika dejavnosti bi bila tudi medsebojna pomoč mladine pri učenju in spoznavanju šole s stanovanjsko skupnost-

jo. To obliko smo doslej organizirano razvijali le preko razrednih in domskih skupnosti, brez težav pa bi jo lahko prenesli tudi na širše področje.

V zaključnem delu svojega poročila je Marija Vogrič omenila še pomen delovanja športnih društev za vzgojo mladine ter kulturnih klubov, ki bodo morali v prihodnje bolj pravilno izkoristiti zadružne in kulturne domove na podeželju. Znano je namreč, da je sedaj v koprskem okraju izmed 42 takšnih domov v dobrem stanju le 18. Glede mladinskih delovnih akcij je tovarišica Vogričeva omenila, da so v minulemu letu rodilo obilo bogatih uspehov, saj so se mladinci in mladinke — brigadirji našega okraja vrnili v Ceste bratstva in enotnosti z zavirljivimi odlikovanji in pohvalami.

TOKIO: Več tisoč japonskih delavcev je vdrlo pred parlament in protestiralo proti japonsko-ameriški vojaški sporazumu. Podobne demonstracije so bile tudi v drugih japonskih mestih in udeležilo se jih je skoraj 4 milijone prebivalcev.

Piše dr. IVO KASTELIC

Zavarovanje kmetov in zdravstvo v našem okraju

(Nadaljevanje)
Brezplačno je zdravljenje pri večini nalezljivih bolezni kot že sedaj, aktivne pljučni tbc, v primeru duševne bolezni, če je bolnik nevaren svoji okolici, osebe, ki zbole za revmatizmom in niso starejše kot 18 let in vsi tisti, ki zbole za katerokoli priložnostno, ki so v socialnih in prosvetnih zavodih, kot tudi za učence in študente vseh šol, če imajo brezplačno oskrbo in internat ali pa so študenti. Brezplačno je tudi ambulantno zdravljenje raka, ambulantno zdravljenje otrok v starosti do treh let, za vse vrste zdravniške in babiške pomoči in zvezi z nobeno bolnišnico, dalje klinično zdravljenje popravljivih telesnih nakaz, tudi vsa obvezna cepljenja so brezplačna.

Pri naslednjih obolenjih pa bodo kmečki zavarovanci prispevali del stroškov:
10% stroškov: za bolnišnično zdravljenje otrok do treh let starosti,
za oskrbo doječih mater v bolnišnicah,
za zdravljenje življenjsko nevarnih poškodb,
v primeru epidemije gripe, mumpsa... zdravljenih v bolnišnicah,
zdravljenje duševno bolnih, ki niso nevarni za okolico;

15% stroškov: za zdravljenje šolskih, predšolskih otrok, vajencev in študentov v bolnišnicah;
20% stroškov: za zdravljenje raka v bolnišnicah;
25% stroškov: za zdravljenje sladkorne bolezni v bolnišnicah,

za preglede in vse vrste ambulantnega zdravljenja;

30% stroškov: za zdravljenje v bolnišnici: za dobo 14 dni;

50% stroškov: za zdravljenje v bolnišnici za prvih 14 dni, za preglede in zdravljenje in bolnikov doma in potne stroške zdravnikov, za izdiranje zob, za sanitarni in ostali sanitetni material;

75% stroškov: za obvezna cepljenja.

Osnovno zdravstvo zavarovanj obsega tudi prevoz z rešilnim avtom za vse obolele za nalezljivo boleznijo in je zdravljenje v bolnišnicah obvezno, za duševno bolne osebe, ki so nevarne za okolico, in za osebe z življenjsko nevarnimi poškodbami.

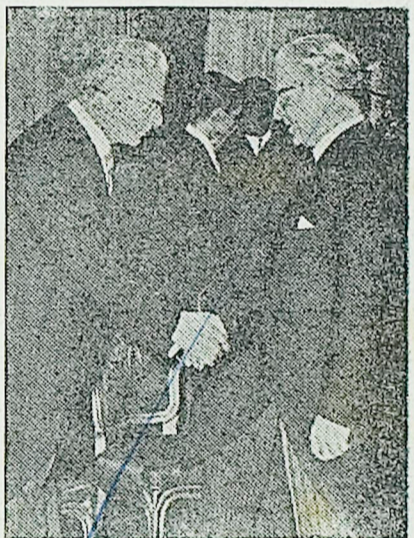
Ta minimalkna udeležba pri plačevanju dejanskih stroškov zdravljenja ni predvsem zaradi zbiranja finančnih sredstev, pač pa bolj vzgojen ekonomski ukrep, ki naj uravnava uporabljanje zdravstvenih uslug takrat, kadar je za to resnična potreba. Tudi v socialnem zavarovanju delavcev in uslužbenecov se kaže nujna potreba po podobnih ukrepih, ki naj bi v določeni meri omejili nepotrebno izkoriščanje zdravstvenih storitev in drugih ugodnosti, ki jih socialna zakonodaja daje, ne da bi pri tem kakorkoli prizadeli vse tiste, ki so te pomoči resnično potrebni. S tem bi v veliki meri odpadla pretirana obremenitev ambulant in bolnišnic, kar bi pozitivno vplivalo na izboljšanje kvalitete dela zdrav-

Priprave na sezono v Portorožu

Predsednik ObLO Piran Ferligoj je sklical ta ponedeljski posvet turističnih strokovnjakov s področja piranske občine o perečih vprašanjih v pripravah na novo sezono. Ta se namreč naglo bliža. Hoteli in potovalni urad »Slavnika« so sklenili pogodbe že za toliko ležišč, da bodo hoteli polni že sredi aprila, ko imajo v nekaterih državah tako imenovano veliko noč. Prve skupne inozemskih gostov bodo začele redno prihajati v portoroške hotele konec marca, večje skupne 2. aprila, v hotela »Metropol« in »Sidro« v Piranu pa 11. aprila. Na posvetu so poudarili, da je treba do tedaj poskrbeti, da bo vsaj center Portoroža spet urejen in očiščen, ker je zdaj močno razrit zaradi gradnje nove kanalizacije.

Na posvetu so se dogovorili, da bodo ta posvetovanja vsak teden, dokler ne bodo stvari povsem urejene. Tako bodo na prihod-

njem posvetu, ki bodo redno vsak ponedeljski, obravnavali vprašanja investicijskih del, ki so v teku, ali za katere pripravljajo načrte za natečaj za posojilo, in o vseh komunalnih delih od kanalizacije, ureditve in razsvetlitve cest in stranskih poti, ureditve parkov in nasadov do dolžnosti zasebnikov, da skrbijo za čistočo in lep videz svojih hiš in vrtov.

Ko je sovjetski veleposlanik v Rimu Kozirev pripravil obisk predsednika Italijanske republike Gronchija v Moskvi, sta si na božičnem sprejemu v Rimu stisnila roki in Gronchi je vprašal: »Je res, da bom umrl od mraza v Moskvi?« Kozirev je brez pomišljanja odvrnil: »V nobenem mestu na svetu se ne trpi od mraza manj kot v Moskvi!« Kot je znano, pa je Gronchi pred samim obiskom zbolel za influenco in je moral biti zato njegov obisk v Sovjetski zvezi preložen. Seveda reakcionarni krogi v Italiji na vso moč zavirajo in nasprotujejo temu obisku in v načelni sprotni bolezni že vidijo »čudežni prst božje«

Na temelju določil 33., 36. in 37. člena zakona o javnih uslužbenih (Uradni list FLRJ, 53/57) objavlja razpisna komisija Komunalne banke Koper

RAZPIS

prostih delovnih mest in sicer:
I. Delovna mesta pri sedežu banke v KOPRU:
1. MESTO REFERENTA V ODDELKU PLAČILNEGA PROMETA. Pogoji: Ekonomska srednja šola z najmanj 6 let finančne all 4 leta bančne službe.
2. TRI MESTA POMOŽNIH REFERENTOV V ODDELKU PLAČILNEGA PROMETA. Pogoji: Ekonomska srednja šola z najmanj 6 let finančne all 4 leta bančne službe.
3. MESTO REFERENTA V ODDELKU DRUŽBENE EVIDENCE. Pogoji: Ekonomska srednja šola z najmanj 8 let finančne all 5 let bančne službe.

II. Delovna mesta pri podružnici v ILIRSKI BISTRICI:
1. MESTO REFERENTA V ODSEKU KNJIGOVODSTVA. Pogoji: Ekonomska srednja šola z najmanj 10 let finančne all 6 let bančne službe.
Prijava po tem razpisu je dostaviti Komunalni banki Koper v roku 15 dni po objavi.

POPRAVEK

V zadnji številki je v sestavi dr. Iva Kastelica »Zavarovanje kmetov in zdravstvo v našem okraju«, prišlo v prvirjalni tabeli 1948-1959 v tretji vrsti »Obratne ambulante« do neuljubne pomote. Pravilno glasi: v letu 1948 nobene obratne ambulante, v letu 1959 dve obratni ambulanti.

Na podlagi sklepov delavskih svetov Lesno-industrijskega podjetja Postojna od dne 25. 12. 1959 in delavskega sveta Tovarne vezanih plošč in furnirja »Javor« v Pivki, z dne 25. 12. 1959 potrjenih po odločbi Občinskega ljudskega odbora Postojna z dne 29. 12. 1959 št. 03-5664/1-59

je pripojeno

Lesno industrijsko podjetje Postojna k Tovarni vezanih plošč in furnirja »Javor« Pivka s sedežem v Pivki

Vse pravice in obveznosti pripojenega podjetja so prešle na Tovarno vezanih plošč in furnirja »Javor« Pivka, ki ima svoj tekoči račun pri Narodni banki, Koper, št. tek. računa 602-11-1-6.

telefon Pivka 8

brzojav Javor Pivka

Naprošamo vse komitente pripojenega podjetja, da svoje dolgeve in terjatve v bodoče poravnajo ter naročijo potrebno blago pri podjetju Javor s sedežem v Pivki, ki ima naslednje obrate:

1. obrat I. Pivka
2. obrat II. Prestranek
3. obrat III. Bač
4. obrat IV. Postojna
5. obrat V. Belsko
6. obrat VI. Koritnice
7. obrat VII. Podgrad v Planini

ter poslovalnice v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu.

Tovarna vezanih plošč in furnirja

J A V O R

PIVKA

Pet let v štirih

Za industrijo je bilo predvideno, da bo udeležena v investiranju z 18 %, dejansko pa je z 20,5 %, kmetijstvo pa le z 10,6 % nasproti predvidenim 12,5 %.

	predvideno	dejansko
v gozdarstvu	2,3	2,5
v gradbeništvu	0,6	0,6
v prometu	42,5	34,6
(predvsem zaradi spremenjenega investiranja pri Splošni plovlbi)		
trgovina	2,3	2,3
gostinstvo	2,5	3,2
obrt in komunalna dejavnost	1,2	2,3
stan. komunalna dejavnost	11,7	19,7
kulturno-zdravstvena dejavnost	3,9	3
(te investicije pa v glavnem zajemajo bolnišnici Valdoetra in Sežana, to je republiška sredstva).		
državna uprava in ostalo	1,4	0,7

V stanovanjsko izgradnjo bo predvidoma od 1957 do 1960 leta vloženi 6 milijard 129 milijonov, povprečno na leto 1 milijardo 532 milijonov, medtem ko je bilo po planu predvideno povprečno 1 milijardo 48 milijonov letno. Investicije družbenih skladov (stanovanjski skladi občin, republike) se bodo realizirale v višini 3 milijard 421 milijonov, iz skladov gospodarskih organizacij, ustanov in drugih organizacij pa 2 milijardi 708 milijonov, to se pravi, da je tempo investiranja s strani gospodarskih organizacij in ustanov v stanovanjsko izgradnjo skoraj dvakrat močnejši, kot je bilo predvideno po perspektivnem planu, kar kaže, da dobro občutijo vso težo stanovanjske stiske in s tem povežane fluktuacije kadra in da so se res orientirale na stalne namestitve kadra s tem, da ga večjeje s stanovanjem.

Obvestilo

RIŽANSKI VODOVOD KOPER opozarja vse svoje odjemalce, da takoj zavarujejo vodomerne proti zmrzovanju s tem, da jih pokrijejo s slamo, čistimi volnenimi krpami ali podobnimi pripomočki.

Hišnim lastnikom, ki še niso preuredili hišnih instalacij tako, da bi bile varne proti zmrzovanju, uprava svetuje, da pustijo iztočno pipo toliko odprto, da voda curkoma izteka. V takih primerih prekoračenja normativov poročene vode uprava vodovoda ne bo zaračunavala potrošnje po višji tarifi.

Za izdelanje zamrznjenih napeljav ima uprava Rižanskega vodovoda na razpolago poseben odaljevalni aparat, s katerim opravlja v takih primerih usluge, po naročilu odjemalca.

V času od leta 1957 do 1960 bo zgrajenih skupaj 1.564 stanovanj, po perspektivnem planu pa je bilo predvidenih 2.060 stanovanj; povprečno se gradi na leto 391 namesto predvidenih 415 stanovanj. Stroški gradnje stanovanj znašajo povprečno 30.200 din po m² bruto površine namesto predvidenih po planu 27 tisoč din. Po perspektivnem planu je bilo predvidenih okoli 5 % trosobnih in večsobnih stanovanj, medtem ko je struktura dejansko drugačna in je tro- in večsobnih stanovanj dosti več. Sredstev bo vloženi v stanovanjsko izgradnjo že v teh štirih letih za 20 % več, kot je bilo predvideno, v številu stanovanj pa bo to za približno 10 % manj, kot je bilo predvideno s perspektivnim planom. Konec leta 1960 bo predvidoma ostalo nedokonanih 430 stanovanj, ki se bodo dogradila v letu 1961.

Tudi gradnja stanovanj, ki jih gradijo privatniki, se razvija dosti počasneje, kot je bilo s perspektivnim planom predvideno; v štirih letih bo zgrajenih 100 privatnih stanovanj, medtem ko jih perspektivni plan predvideva 300. Bilo pa bi zgrajenih dosti več privatnih stanovanj, če bi bile pravočasno rešene urbanistične rešitve in lokacije, ker je interesen-tov za privatno gradnjo veliko.

Tudi v komunalni dejavnosti je investiranje hitreje, kot je predvideno po perspektivnem planu; predvideno je 168 milijonov, dejansko pa se investira 234 milijonov povprečno na leto.

Najslabši razvoj investiranja ugotavljamo v šolstvu in v objektih, ki so v zvezi s šolstvom (telovadni domovi in podobno). Tu je najmanj izvršenega od planskih predvidevanj. V letu 1960 bo treba odločneje orientirati sredstva za te objekte in hitreje reševati probleme, predvsem v šolstvu.

NAŠ GOSPODARSKI KOMENTAR

Kratkoročno kreditiranje v letošnjem letu

Takoj je treba poudariti v zvezi z zastavljenim vprašanjem dve načeli, ki bosta veljali v letošnjem letu v zvezi s kratkoročnim kreditiranjem gospodarstva: prvo je, da ostane sedanji sistem tega kreditiranja ki ga je treba le izpopolniti, drugo pa, da je treba s kratkoročnimi krediti omogočiti reden razvoj gospodarstva, kar je treba razumeti tako, da se s kratkoročnimi krediti načinom odobravanja in drugim ne sme ovirati sedanjega naglega tempa.

Prvo načelo sloni na dosedanjih skušnjah, ki so pokazale, da je sistem kratkoročnega kreditiranja kot velja danes dober in da je s svoje strani pripomogel k naglemu razvoju. Sklad obratnih sredstev, s katerim razpolagajo sedanji gospodarske organizacije, jim je omogočil večjo samostojnost, banke pa jim elastičneje odobravajo ostale namenske kredite, za katere zaprosijo. Podatki namreč kažejo za Slovenijo da je šel v tem pogledu razvoju skladno, to je, da so n. pr. kratkoročni krediti v proizvodni veji naraščali v skladu in vzporedno s porastom proizvodnje.

V nekaterih primerih je bilo celo opaziti, da se podjetja niso posluževala vedno kreditov in da so krila potrebe iz drugih virov. V tem pogledu so se pokazali ne-

kateri negativni pojavi, ki se odražajo v velikem medsebojnem kreditiranju, v uporabi nerazporejenih sredstev gospodarskih organizacij, visoki predujmi in podobno. Podrobne analize so pokazale, da imajo lahko taki pojavi negativne posledice in je jasno, da bo treba v tem pogledu izpopolniti sedanji kreditni sistem. Z uvedbo družbenega knjigovodstva, ki naj bi pokazalo pravo razvojno sliko našega gospodarstva, ko se bodo analizirali razni pojavi, bo mogoče potrebno ta vprašanja osvetliti in najti sredstva, da bi se preprečilo nepravilno poslovanje.

Glede drugega načela, da naj bi krediti ne ovirali rednega poslovanja gospodarskih organizacij, zlasti če bi jih banke ne odobravale v skladu s njihovimi potrebami in dovolj hitro, na naj omenimo, da se nanaša zlasti na kredite za povečanje obsega poslovanja. Glede tega je vladala doslej morda prevelika togost, ki pa jo je treba v prihodnje odpraviti. Smoeda ni moči zahtevati, da bi banke take kredite ne odobravale brez potrebne stroge presoje posameznih zahtevkov glede na razpoložljive možnosti in potrebe za povečanje obsega proizvodnje, glede na solidno urejeno finančno poslovanje, dokumentacijo in drugo. Za letošnje leto je pred-

PRESTANA USPEŠNA PREIZKUŠNJA

Nagrajevanje po učinku v gostinstvu

Na pobudo Zveze sindikatov Jugoslavije in republike Gostinske zbornice je bilo letos uvedeno tudi v koprskem okraju nagrajevanje gostinskih delavcev po delovnem učinku. Uspehi so vsakakor zadovoljivi, vendar pa je praksa pokazala še nekaj pomanjkljivosti, ki so posledica dejstva, da so bile šele v prvem polletju zaključene prave za prehod na novi način nagrajevanja. Temu je bila delno kriva zakasnela izdaja odločb o višini pavšalnih obveznosti, brez katerih ni mogoče sestaviti finančnih planov podjetij, in pa zakasnelo dajanje soglasij na nove tarifne pravilnike.

Prav zaradi tega so gostinski delavci šele po prvem obračunu dela v letošnjem letu uvideli spodbudo, ki jim jo nudi novi način nagrajevanja. Ta spodbuda je bila v tem, da je možno z večjim trudom več zaslužiti. Druga pomanjkljivost v takojšnji uvedbi nagrajevanja po učinku dela pa je bila v tem, ker niso vsa podjetja pravočasno izdelala točnih in realnih analiz, na katerih naj bi slonelo nagrajevanje. Zato so nekatera podjetja že pri prvem obračunu zašla v težave in niso mogla zplačati niti stodstotnih plač, kot so jih predvidevale tarifne postavke, zato ker ni bilo dovolj prometa.

Letos v glavnem prevladovala skupinske norme, delno zaradi tega, ker smo šele uvajali novi način nagrajevanja, delno pa zato, ker niso imela podjetja pravih pokazateljev za uvedbo individualnih norm. Bilo bi prav, če bi v tej zvezi podjetja sezonskega značaja temeljiteje preštudirala dinamiko poslovanja in uvedla nagrajevanje po novem načinu tudi izven sezone.

Opaziti je željo nekaterih gostincev, predvsem tistih, kjer so norme individualne, da bi povečali promet. Zal pa je ta težnja marsikje škodljiva, ker so primeri, da omogoča padeč kakovosti potrežbe. Zanimiva je tudi ugotovitev, da kolektivni nekaterih manjših gostišč ne kažejo preveč volje do uvajanja novega načina nagrajevanja, saj pri manjših gostinskih kolektivih omogoča prejšnji način povečanje prometa v toliki meri in tako, da jih družba ne more registrirati.

Praksa je pokazala, da je novi sistem nagrajevanja pospešil v večjih obratih boljšo organizacijo dela, s tem pa zmanjšal število nadur, število izostankov od dela, pripravil je gostince, da presejajo postavljene norme in da je potrežba boljša. Istočasno pa dobiva tudi delavsko samoupravljanje trdnješe temelje in to še predvsem v večjih gostinskih

podjetjih, pa čeprav zaradi objektivnih težav ne more gostinstvo čez noč doseči tistih uspehov, kot jih lahko industrijska podjetja, kjer proizvodnja ni vezana na tako močno fluktuacijo delovne sile in na specifičnosti dela.

Hotel Triglav v Kopru je že leta 1956 uvedel nagrajevanje po učinku in ga je v zadnjih treh letih močno izpopolnil. Sedaj se kolektiv zaveda, da le storilnost omogoča večji zaslužek in ni več vprašanje nadurnega dela. Šefi oddelkov morajo skrbeti za sorazmerno porazdelitev delovne sile na posamezne sektorje ali na posameznika. Zaradi take organizacije dela je bilo možno letos v prvem polletju povečati promet za 20 % v primerjavi s prometom v istem razdobju lani, osebni dohodki so se znižali za približno 2 %, neto plače na enega zaposlenega pa so se dvignile za 15 % zaradi tega, ker se je realizacija zvišala za 20 %, medtem ko se je število delovne sile povečalo le za 3 %. Povprečni promet na enega zaposlenega se je povečal za 16 %, kar je še vedno za en odstotek več od povprečnih neto plač.

POGOVOR Z VOLIVCI

Tokrat kar dve vprašanji. Prvo so postavili prebivalci Pivke, ki bi radi vedeli, kako je z izgradnjo novega šolskega poslopja pri njih. Odgovarja predsednik Sveta za šolstvo pri ObLO Postojna Ivan Škrbec:

Svet za šolstvo, prsveto in kulturo pri občinskem ljudskem odboru Postojna je v lanskem letu trikrat razpravljalo o problematiki gradnje nove šole na Pivki. Pouk na tej šoli je namreč v treh različnih poslopih, in sicer v treh izmenah. Vseh učencev je sedaj 563 in tako odpade na enega učenca komaj 0,42 m² prostora. Ze pred leti je bil izdelan investicijski program, ki pa je bil pomanjkljiv. Na predlog Sveta za šolstvo se dela nov investicijski program, oziroma se prejšnji dopolnjuje glede na nove predpise in bo vsklajen z nalogami nove reformirane šole. Ko bo investicijski program potrjen, pa bo treba pripraviti še podrobne načrte. Najbolj pereč problem so seveda finančna sredstva. Občinski ljudski odbor in lastnih sredstev nima, okrajni ljudski odbor in pristojni republiški organi pa tudi ne. Prav gotovo je, da bo treba za to veliko nalogo mobilizirati vse gospodarske organizacije, vključno kmetijske zadruge in vse prebivalce. Isto velja tudi za šolo v

Postojni, kjer je sedaj nad 1.000 otrok, pouk je v treh izmenah, na enega učenca pa pride le 0,39 m² prostora.

Oba problema bomo morali rešiti v enem ali najpozneje v dveh letih, sicer bo onemogočen reden pouk. Prav bi bilo, če bi takoj začeli z zbiranjem denarja in raznih prispevkov v materialu, hkrati pa naj bi se prebivalci že sedaj zavezali, koliko nameravajo prispevati s prostovoljnimi delovi.

Drugo vprašanje je postavila skupina volivcev iz Kopra. Zanimajo jih, kako napreduje reševanje problema osrednjega otroškega igrišča v našem okrajnem mestu, kjer naglo narašča število otrok in je zato vedno bolj čutili pomanjkanje prostorov, kamor bi se lahko brez skrbi zatekali v prostem času. Slišati je že bilo predloge, naj bi bilo to igrišče sredi mesta, na prostoru sedanjega zelenjadnega vrta v ulici OF pri Glasbeni šoli. Odgovarja predsednik ObLO Miran Bertok:

Potreba po otroških igriščih, pa tudi po primernih prostorih za oddih odraslih na prostem, je v Kopru razmeroma večja, kakor v drugih mestih naše domovine zaradi zelo zgoščene zazidave in ozkih ulic, ki so značilne za obmorska mesta. Temu problemu posveča potrebno pozornost novi urbanistični načrt, ki pušča nezazidane vse tiste površine v starem delu mesta, ki so se sedaj koristile kot zelenjadni ali okrasni vrtovi v privatni uporabi. Prav tako se bo pri zazidalnih načrtih na Bonifiki, kjer bodo nastajali novi mestni predeli, puščalo razmeroma velike površine za parke, športne naprave in otroška igrišča. Škrb, da bi naše mesto laže »dihal«, kot pravimo, je bil tudi eden izmed vzrokov, da smo se pri izgradnji starega Kopra odločili za visoke stavbe in nebotičnike in s tem štedili prostore za zelene površine. Skratka, prostorom za rekreacijo se v bodoči izgradnji mesta posveča primerna pozornost.

Kar zadeva izgradnjo osrednjega otroškega igrišča v Kopru, pa bi rekel naslednje: Po nacionalizaciji gradbenih parcel v Kopru, ki je v teku, nam je dana možnost, da zelenjadni vrt v ulici Osvobodilne fronte preuredimo v otroško igrišče. V ta namen nameravamo letos organizirati prostovoljno delovno akcijo, s katero bi opravili vsa potrebna zemeljska dela, dočim se nadejamo, da nam bodo vse ostale potrebne naprave prispevala, pomagala izdelati ali montirala naša podjetja.

Pionirji delovnemu kolektivu Slavnika

Delovnemu kolektivu avtoturističnega podjetja SLAVNIK-KOPER se vsi pionirji osnovnih šol koprške občine prisrčno zahvaljujejo za brezplačne prevoze v njihovih avtobusi na priveditve dedka Mraza v Kopru.

K tej zahvali želijo vsemu kolektivu obilo novih delovnih uspehov v novem letu in vsem šoferjem srečno vožnjo.

Počitniška zveza se širi tudi na Krasu

V zadnjih dveh letih so na Krasu ustanovili sedem družin Počitniške zveze. To je vsekakor razveseljiv podatek, o katerem je obširno govoril predsednik občinskega odbora Počitniške zveze v Sežani Avgust Kodrič na letošnjem običnem zboru v soboto, 9. januarja. Med najboljšimi družinami Počitniške zveze pa je vsekakor družina v Dutovljah, ki jo v glavnem sestavljajo mladi družniki. Delavne so tudi družne na osnovnih šolah, na vajenski šoli, v tovarni Pletenina, v bolnišnici TBC v Sežani in v Stanjelu. Zaradi objektivnih vzrokov je dosegla najmanj uspeha družina v sežanskem obratu Telekomunikacij.

Člani Počitniške zveze so se udeležili razen izletov in potovanj tudi partizanskih pohodov. Najpomembnejši sta bili potova-

nji mladink po bratskih republikah in 12-dnevno potovanje v jencev po Jugoslaviji. Nekateri so obiskali Štajersko in Kočevsko, drugi pa jadransko obalo, partizansko bolnišnico »Franjo«, Bled, Bohinj, Zagreb, Novo mesto itd. Vseh teh izletov se je udeležilo 535 članov.

Na običnem zboru je bilo govora tudi o vtisih s potovanj po bratskih republikah Srbije in Madžoniji. Po daljši razpravi so

delegati sprejeli sklepe za nadaljnje delo in predsednik okrajnega odbora Počitniške zveze Koper Julij Tiftl je pohvalil občinski odbor zaradi njegove aktivnosti, posebno še glede vključevanja kmečke mladine. Ugotovljeno je namreč bilo, da je občinski odbor PZ Sežana eden izmed najboljših v našem okraju kljub temu, da nima na razpolago dovolj materialnih sredstev. -er

MLADINA NA POSTOJSKEM OB ZAKLJUČKU LETA 1959

UGODNA OCENA DELA

Zadnje nedeljo v minulem letu se je zbralo v Postojni na redno letno občinsko konferenco Ljudske mladine 92 delegatov s področja postojnske občine. Konferenco je odprl predsednik občinskega komiteja LMS Bruno Adam z referatom o društveni aktivnosti mladine na vasi. V njem je obravnaval vrsto aktualnih problemov naše vasi s posebnim ozirom na naloge, ki jih ima kmečka mladina pri uveljavljanju socialističnih odnosov na podeželju. Predvsem naj bi bili mladinci in mladinke na vasi nosilec naprednih misli in naj bi kar najbolj aktivno sodelovali v uporabi za višjo raven kmetijske proizvodnje, za društveno življenje na vasi in za lastno politično-ideološko izobraževanje.

Razprava pa je pokazala, da nimajo vaških mladinski aktivisti takšne pomoči, kot jo pričakujejo od mladinskega občinskega komiteja. Zato bo potrebno v prihodnjem letu poskrbeti, da bodo vzpostavili trdnije vezi med posameznimi aktivisti in občinskim komitejem, ki lahko v veliki meri pomaga usmerjati njihovo delo.

Med najboljše aktivne na Postojnskem sodijo brez dvoma aktivisti v Planini, Zagorju, na gimnaziji v Postojni, kjer so pred kratkim ustanovili tudi osnovno organizacijo ZKS in redno izdajajo svoj časopis Glas Krasa, in še nekateri drugi aktivisti v podjetjih. V Postojni pa se je z začetkom pouka v Gozdarski šoli močno poživilo delo srednješolske mladine, predvsem na kulturnem in športnem področju.

Glede mladinske dejavnosti na Pivškem je bilo na občinski konferenci ugotovljeno, da je bila v minulem letu bolj pestra, saj so mladinci zelo prizadevno sodelovali na vseh področjih javnega življenja.

V razpravi sta sodelovala tudi predsednica OK LMS Marija Vogrič in sekretar občinskega komiteja ZKS Postojna Slavo Černič ter še posebej poudarila naloge članov Ljudske mladine pri nadaljnji izgradnji socializma v naši državi.

Nato so delegati predlagali, naj bi ideološka komisija občinskega mladinskega komiteja proučila ustanovitev novih mladinskih organizacij v Postojni. Nadalje so sklenili predlagati najbolj zasluzne mladince za člane ZKS, da bi komisija za družbeno upravljanje podrobno proučila probleme vajske mladine in naj bi v prihodnje priredili več študijskih sestankov.

Napoved vremena

(od 15—22. januarja 1960)

Napovedane ohladike in snežne padavine so se v celoti uresničile. Vso Jugoslavijo je zajel val hudega mraza, ki ga skoraj povsod spremlja sneg. Tudi za nadalje napovedujejo ustaljen zimski značaj vremena, oblačno in nadaljnje sneženje. Pričakovati je še močnejše ohladike z izjemo obalnega pasu, kjer bo vreme nekoliko milejše.

Nov val mraza — drugi to zimo — pa lahko pričakujemo proti koncu tega meseca.

Bogat obračun dela ZROJ v Kopru

Občinski odbor Združenja rezervnih oficirjev in podoficirjev v Kopru je zaključil leto 1959 z bogatim obračunom dela. Osnova je šest krajevnih pododborov — Koper, Hrvatini, Škoflje, Dekani, Gračišče in Smarje; k delu

je pritegnil 420 rezervnih podoficirjev in 486 rezervnih oficirjev; priredil je 28 strokovnih predavanj s 94 odstotno udeležbo; organiziral je praktično vajno improviziran napad na Marezige; 14 rezervnih oficirjev je pozhrtvovalno sodelovalo v vzgoji predvojaške mladine in kar je najvažnejše — utrdil je povezavo z družbenimi organizacijami, predvsem z Zvezo borcev. Lani je občinski odbor priredil tudi več predavanj o JLA na Solah in na terenu. Skratka, njegova široka in temeljita dejavnost ga je uvrstila med najboljše ne samo v okraju, pač pa tudi v Sloveniji.

Letos bo občinski odbor še bolj razširil svoje delovanje. saj bo v tromesečju priredil pet strokovnih predavanj, obvezno streljanje z vojaško puško in se lotil priprav za proslavo Dneve borcev s posebno akademijo, združeno z raznimi drugimi prireditvami.

OD VOJAKOV ČESTITAJO

Svojim sorodnikom, prijateljem, znancem in vsem bralcem Slovenskega Jadrana želijo uspehov polno leto slovenski fantje, ki služijo kadrovski rok: Anton Česnik, V. P. 3463/47 Banja Luka, Oskar Jakomin, V. P. 2890/03 Knin — Dalmacija in Jožef Vuk, V. P. 6378 Padjane — Dalmacija.

GROBIŠČE PRI POSTOJNI

V Grobišču pri Postojni so vaščani s prostovoljnim delom popolnoma obnovili 1,5 kilometra vaske poti in pri tem so porabili 628 kubičnih metrov gradbenega materiala. Pobudo za to delo je dala vaška organizacija Socialistične zveze.

SEŽANA

V Sežani bo kmalu pod streho 16-stanovanjska zgradba, ki jo gradi sežansko podjetje Kraški zidar. Zgradba bo last občinskega ljudskega odbora in stoji ob glavni cesti.

Po telefonu na 170

ILIRSKA BISTRICA 78: Občinska konferenca SZDL bo v soboto, 30. januarja.
ILIRSKA BISTRICA 1: Prehrambeno-kemična Industrija Zadrudnik v Ilirski Bistrici je te dni odprla v novi stavbi v Volkovnem drevoredu mlečno restavracijo. Posloje je zgradilo SGP Primorje iz Ajdovščine, investitorja pa sta bila občinski ljudski odbor in podjetje Zadrudnik. V prostorih poleg restavracije bosta mesniška podjetja Snežnik in Špicerijska trgovina podjetja Ilirja.

KOPER 121: Brodarska zveza Slovenije bo priredila med 25. in 31. januarjem tečaj za inštruktorje brodarskih modelov. Iz Kopra se ga bo udeležilo 5 najboljših modelarjev. Ti bodo nato v prihodnjih mesecih prevzeli strokovno vodstvo modelarskih tečajev v kroških Ljudske tehnike. Kakor je znano, so uspešni modelarski tečajji v Kopru, Piranu, Izoli, Valdoutri, Stanjelu in Postojni.

KOPER 225: Občinski odbor SZDL v Kopru je kupil Ljudski univerzi v Kopru projektor proizvodnje Iskra Kranj, s katerim bo LU imela prve predstave na terenu že jutri. Kinoprojektor je veljal pol milijona dinarjev, bo pa že izplačan do konca leta. Z lastnim projektorjem bo občinska Ljudska univerza lahko nudila več predstav in bo svoj program dela laže izvajala.

SEŽANA 3: Občinski svet za prosveto v Sežani je razpravljal minul četrtlet o letošnjem tekmovanju pionirjev-zadrugarjev in naravoslovcev. To tekmovanje bo zelo pestro in bo zajelo predvsem izvenšolsko dejavnost pionirjev.

DIVACA 7: Novoizvoljeni šolski odbor v Divači je 11. januarja na svoji prvi redni seji izvolil za predsednika Nika Dobrolo, za tajnika pa Armida Novaka. Na tej seji je bila razprava o nalogah v zvezi s šolsko reformo in razprava o reševanju materialnih vprašanj, kakor so ureditev šolskega vrta, šolske delavnice in nabave opreme za novo učilnico. Šolski odbor je sklenil, da bo v nedeljo, 17. t. m., sklical sestanek šolskega odbora in učiteljskega zbora, na katerem bodo obravnavali vzgojne in učne uspehe v prvem letošnjem šolskem polletju.

PORTOROŽ 61-79: Delavski svet hotela »Palace« je te dni sklenil, da bo že letos uredil 20 kabin za blatne kopeli. Kabine bodo v sedanjih pomožnih prostorih hotela, kjer so bile že nekdanje blatne kopeli. Hkrati je sklenil napeljati centralno ogrevanje v vse prostore hotela, tako da bo hotel hotel lahko goste skozi vse leto.

Kaj pravijo drugod ...

Primorske NOVICE

ZEMLJA PRI IDRIJI SE SE VEDNO PREMKA

Po glavnem premiku zemeljskih plasti se je ilovica neprestano trgala in gremela v globino. Večji premiki zemeljskih plasti pa so se zopet začeli v torko, ko se je nenadno utrgala cev rudniškega vodovoda, ki je speljal v jašek Delo. Ta cev pa leži precej daleč za ogroženo Bernikovo hišo višje v bregu, kjer pa se do sedaj še niso pokazale površinske razpoke. Rudniški delavci so morali začasno napeljati vodovodne cevi kar po površini ogroženega ozemlja. Skupno se premika okoli 100 tisoč kubičnih metrov materiala, ki stoji na zelo nagnjeni kamniti podlagi in je torej samo vprašanje časa, kdaj se bodo tudi te gmote spustile v globino, kjer bi popolnoma zatrpale strugo Idrijce.

nomurski vestnik

POVEČANA PROIZVODNJA ŠAMPANJCA

Povečanje proizvodnje šampanjca od 30 na 100 tisoč steklenic letno — Proizvodnja po novem načinu hitrejša in cenejša — Večji poudarek kvaleteti in uveljavljanju na svetovnem trgu

Vinogradniško gospodarstvo v Gornji Radgoni je pred dnevi končalo za gradnjo in urejanjem novega obrata za proizvodnjo šampanjca. Z gradnjo so začeli že spomladi in je stala skupno z opremo okrog 25 milijonov dinarjev.

Gospodarstvo je že vrsto let proizvajalo šampanjec po starem francoskem načinu z letno zmogljivostjo 25 do 30 tisoč steklenic. Dosedanja proizvodnja pa je bila znatno dražja in dolgotrajna, saj je trajala skoraj dve leti. Po novem načinu pa bo šampanjec sposoben za trg že v dveh mesecih, poleg tega pa se bo povečala proizvodnja na ca. 100 tisoč steklenic letno. Tudi lastna cena se bo predvidoma znižala skoraj za 200 dinarjev pri steklenici.

DOLENJSKI LIST

OBRTNI SERVIS V NOvem MESTU

Upravni odbor Okrajne obrtne zbornice je podprl teženjo po ustanovitvi obrtnega servisa v Novem mestu. Le-ta bi vključeval vse dejavnosti, ki jih sedaj ni ali pa so premalno razvite. Zaposloval bi 192 delavcev, njihov letni bruto produkt pa bi znašal 168 milijonov din.

Ljudski tednik

POLZELSKI PRIMER

Kolektiv tovarne nogavic se je tesno povezal tudi s prosvetnim društvom »Svoboda« v Polzeli. To je deloma razumljivo, saj je pretežni del članov Svobode iz tega kolektiva. Vendar je hvale vredna pobuda za tesno sodelovanje kolektiva, ker vemo, da je še mnogo krajev, kjer obstajajo isti pogoji, pa tega sodelovanja ni. Kolektiv pomaga enako tudi drugim organizacijam in sodeluje pri reševanju krajevnih problemov. Te majhne podrobnosti še zdaleka ne morejo prikazati pomena sodelovanja, pa vendar pričajo o velikem družbenem in političnem pomenu povezave gospodarske organizacije s krajevnimi činitelji.

Da bi bila vožnja res srečna

Tudi v koprskem okraju je v minulem letu cestni promet izredno narasel. Tako je samo lanskega 15. avgusta v 24 urah vozilo skozi Škofcjan pri Kopru 8363 vozil; od teh 2790 motorjev, 2805 osebnih avtomobilov, ostala vozila pa so bili avtobusi, tovorni avtomobili in več kot tisoč koles. Razumljivo je zato, da se je povečalo tudi število prometnih nesreč, na srečo ne z enakim tempom, kot se je širil promet sam. Lani je bilo v okraju 578 prometnih nezgod, to je za 102 več kot leta 1958. V teh nezgodah je izgubilo življenja 34 voznikov in potnikov, 477 jih je bilo poškodovanih, materialna škoda pa je bila ocenjena na 57.921.600 dinarjev. V glavnem je bila vzrok nezgod nepravilna vožnja zaradi prevlelike hitrosti in tudi vinjenosti, ki so ji bili najbolj podvrženi mopedisti in kolesarji. Med razbitimi vozili je bilo 71,8 odstotka privatnih, a največ nesreč so povzročili vozniki stari od 25 do 35 let in to predvsem ob sobotah in nedeljah med 21. in 24. uro.

Da bi vzbudili pri vseh državljanih kar najboljši čut odgovornosti pri uporabljanju cest, že več let prireja okrajno tajništvo za notranje zadeve s sodelovanjem avto-moto društev, Zveze soferjev in avtomehanikov, Ljudske tehnike in učiteljev vrste tečajev. Glavno skrb zanje ima odsek

za prometno varnost, ki usmerja delo 53 pionirskih prometnih krožkov na osnovnih šolah ter nudi učiteljem vsa pomoči pri njihovih predavanjih o prometu.

Lani so imeli uslužbenci tega odseka več kot 600 ur predavanj, učitelj blizu 1700, člani avto-moto društev 742, Zveze soferjev in avtomehanikov 64 in člani občinskih komisij za prometno varnost 78. Ta predavanja so predvsem namenjena soloobvezni mladini, ki si je lani ogledala v 696 urah skoraj sto različnih poučnih filmov, da jim je bila predavana snov laže razumljiva. Ob zaključku teh tečajev, sredi januarja, bodo med najboljše učence podelili srebrne in zlate značke.

Zelo pomembni so tudi stalni tečajji za dijakke petega letnika kopskega učiteljskega, ki imajo 64 posebnih predavanj o prometni varnosti, da se usposobijo za samostojne predavatelje na šolah. Podobna predavanja imajo tudi člani avto-moto društev, Zveze soferjev in Ljudske tehnike. Teh predavanj je bilo sicer nekaj manj, vendar so bili zasnovani na širši osnovi, saj so jim prisostvovali še izveščani soferji, predvsem oni, ki so opravljali izpite za višjo kvalifikacijo.

Postojnčani so najbolj ponosni na svojo posebno stalno četo pionirjev-prometnikov. Četa šteje 26 uniformiranih učencev osnovne šole, ki pod vodstvom pripadnikov Ljudske mili-

ce urejujejo promet v središču mesta in imajo predvsem med turistično sezono veliko odgovornega dela.

Ker pa sama predavanja ne zadostujejo, skrbi odsek za prometno varnost tudi za širjenje najrazličnejše literature, od brošur do letakov ter za oddaje v radiu. Zelo je lani uspešna tudi javna radijska oddaja Vse o prometu in prometni varnosti, ki so jo z zanimanjem poslušali predvsem mlajši koristniki cest, saj je bila v glavnem namenjena njim.

Tak širok plan izvajanja preventivne in cestnem prometu je nadvse koristen in se kaže predvsem v tem, da število prometnih nesreč ne raste s takšno naglico, kot v drugih državah, čeprav je na cestah vedno več motornih vozil. Samo v našem okraju so jih lani na novo registrirali 4488, od teh 3414 ali za 31% več kot leta 1958. Lani pa je krožilo po okraju skoraj 1300 mopedov, za katere je od letos dalje potrebno imeti posebno dovolilnico, ki jo izdajajo avto-moto društva na osnovi izpita o cestno-prometnih predpisih. Ob zaključku velja omeniti tudi prizadevanje pripadnikov Ljudske milice, ki sproti opozarjajo voznike in pešce na nepravilnosti, ki jih naredijo kjerkoli in kadarkoli. Vendar pa je med njimi še mnogo takih, ki se zavedajo nepravilnosti šele po nesreči, prej pa ne pomislijo kakšne posledice ima lahko neresnost in neodgovornost do lastnega in tujeja življenja.

Kako dobiti denar?

Na seji občinskega sveta za telesno in tehnično vzgojo v Ilirski Bistrici so te dni razpravljali o šibkem materialnem stanju telesnovzgojnih in športnih društev ilirsko-bistriške občine. Po daljši razpravi so člani sveta sklenili predlagati občinskemu ljudskemu odboru, naj bi dal 700 tisoč dinarjev za nakup zemljišča, na katerem bi uredili športno igrišče in da bi letošnji občinski proračun predvideval tudi 600 tisoč dinarjev za splošno telesnovzgojno dejavnost, ki je v tej občini šele v prvem obdobju razvoja.

Odlikovani člani ZROJ v Piranu

V Piranu so pretekli četrtek na svečanem sprejemu na ObLo izročili odlikovanja petim najzaslužnejšim članom organizacije UROJ. Z medaljami za vojne zasluge so bili odlikovani tovariši Ivan Furlan, Rudi Saksida, Milan Friganovič in Ivo Iskra, z medaljo za vojne vrline pa tovariši Edi Černač.

Sprejema ob tej slovesnosti so se v slavnostni dvorani ObLo

Piran udeležili poleg odlikovancev in drugih članov te organizacije tudi povabljeni iz Kopra ter predstavniki političnega življenja v občini.

v vsako Primorsko hišo

PRIMORSKE PRIREDITVE — SNG TRST GOSTUJE V IZOLI IN KOPRU

Kmečka mati in neusmiljena vojna

Ta teden je gostovalo pri nas SNG iz Trsta. Izvajali so Levstik-Grünovo dramo KASTELKA (Izola in Koper, 12. in 13. januarja) in Tavčarjevo igrano NICKY — ZLATI DEČEK (Izola in Koper, 14. in 15. januarja). O uspehi igri Tržačana Josipa Tavčarja smo seznanili naše bralce že ob premieri v Trstu, zato bi se dotaknili danes le »Kastelke«, ki jo je Herbert Grün dramatiziral po znani povesti Vladimira Levstika »Gadje gnezdo«.

Med obilno bero znanega in publicnega slovenskega književnika Vladimira Levstika zavzema vidno mesto proučavski pacifistični roman iz Savinjskih hribov »Gadje gnezdo«. Sam avtor je zapisal, da je njegovo delo tendencno od naslova do zadnje pike, ker je čas, ko je delo nastalo — takoj po prvi svetovni vojni — zahteval preprostih simbolov in razumljivih besed. Torej čas, ko so se živo krvavele vojne rane, ko je bil še boleč spomin na habsburško diktaturo in suženstvo. Tako je tudi Levstikova mati Kastelka nov lik v slovenski književnosti, drugačen od dolge galerije kmečkih in materinskih likov, nekakšna slovenska Niobe. Vanjo je poročil pisatelj skoraj mistično sorodnost med človekom in zemljo, svojo slutnjo o prastarih, skrivnostnih zvezah med obema, obenem pa svojo veliko željo po miroljubnem sožitju med ljudmi, svoj upor proti vojni in nasilju v vsakršni obliki.

Gotovo je vsem znana vsebina »Gadje gnezda«, povesti o trdi in delavni Kastelki, ki je ustvarila velik grunt in je vzgojila svoje tri sinove, tri gade, brez izkazovanja nežnih čustev in ljubečanja. Vojna ji je ugrabila dva sina, tudi po tretjem je iztegnila neusmiljeno roko. Trda Kastelka je prepričana, da jih ubija njena ljubezen, da terja zemlja plačilo in maščevanje. Op spoznanju, da so tudi stvari, ki jih ne more ravnati njena volja in da je na svetu toliko sovraštva in nesreče, da jo lahko premaga le velika ljubezen, se odaja ledena skorja okoli Kastelkinega srca in s svojo materinsko ljubeznijo in skrbjo reši življenje in vrne zdravje tretjemu sinu. Toda vse na svetu je treba plačati, to Kastelka dobro ve in tokrat je cena — njeno življenje. Rada jo plača, za sina in za mir, ki so ga ljudje vendar dočakali.

Razumljivo je, da je to snov, ki je od dramaturga Herberta Gruna naravnost terjala odobravo v duhu privzdigljene grške tragedije. Če bi hotel ustvariti iz te povesti realistično kmečko dramo, bi postala slaba melodramatična ganljivka, polna patosa in celo naivnosti. Temu se je prireditelj zelo inteligentno ognil in je zvrstil pred našimi očmi dvanajst slik, v katerih ne moti deklamacija in privzdigljena govornica. In to je tudi v stilu z originalom. Nasploš se je Grün verno držal originala, zvesto in skoraj pietetno in treba je priznati, da so bile spremembe, ki si jih je dovolil, na mestu in dramatično v korist.

Zamisel obeh avtorjev, Levstika in Gruna, je pri tržaški uprizoritvi odlično podprl režiser Jože Babič. Ognil se je nevarnemu verističnemu slogu in obdržal predstavo na klasični grški ravni. Uprizoritev teče gladko in intenzivno naraščajoče, kar je seveda v veliki meri zasluha vseh nastopajočih. Osrednji lik Kastelke je upodobila kot gostja Nada Gabrijelčičeva z vso rutino svojega igralskega znanja in toplega ženskega srca. Kot tudi v knjiži, so vse druge figure dokaj obrobne in s težavo zažive svoje izrazite in samostojno življenje. V dramaturgiji prireditelja še najbolj zaživi lik Jete, neveste Kastelkinega najstarejšega sina. Impresivno jo je upodobila Stečka Drolčeva in njen duet s Kastelko v deseti sliki sodi v najmočnejše in najgrozljivejše doživljaje igre.

Kot Kastelkini sinovi nastopajo Julij Guštin, Miha Baloh in Stane Starešinič ter Silvij Kobal v alternaciji. Druge like so še kreirali Leli Nakrstova, Zlata Rodoškova, Edvard Martinuzzi, Stane Rztresen, Bogdana Bratuževa, Justo Košuta in Jožko Lukeš. Vsi

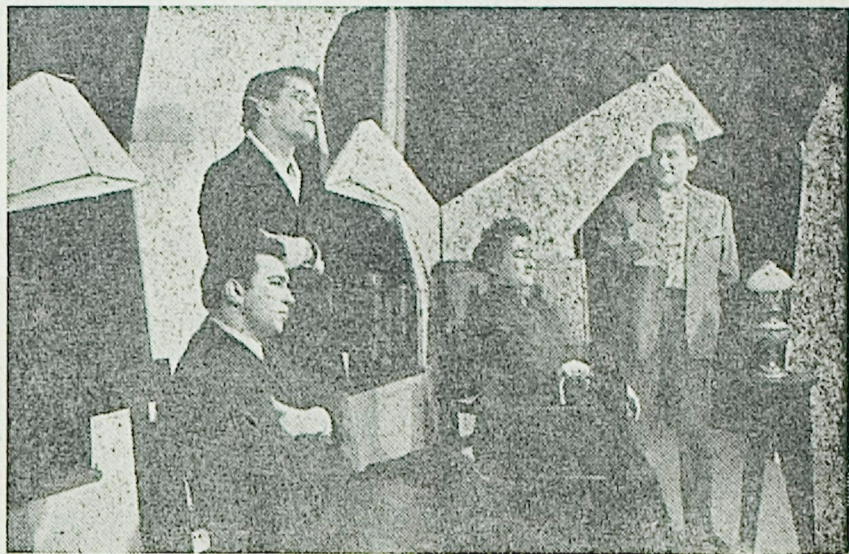

Prizor iz Tavčarjeve igre NICKY — ZLATI DEČEK. S tem delom je začelo tržaško gledališče letošnjo sezono, o čemer smo poročali ob premieri v Trstu. Glavno vlogo je uspešno upodobil mladi Silvij Kobal, režiser je delo Jože Babič in scensko okusno zasnoval Jože Cesar

so zvesto svoji vlogi harmonično dopolnili celotno sliko. Prav posebej pa je treba še omeniti sceno slikarja Jožeta Cesarja in je težko najti zanjo primernejšo besedo, kot je preprosta označba — popolnoma ustrezna, v podporo zamisli obeh avtorjev in režiserja. Kot scensko glasbo so uporabili motive iz filma »Kala« in morda bi bilo uместnejše, če bi dobili od skladatelja Blaža Arniča originalno glasbo.

Razveseljuje je še dejstvo, da je Grün z dramatizacijo »Gad-

jega gnezda« dokazal, da se dela, ki sodijo že v našo klasično književnost, vendarle še niso preživela in da so s svojo občedivoško in miroljubno noto vedno aktualna in živa. Na to še prav posebno mislimo v današnjih dneh, ko si vsi napredni narodi sveta žele miru in prijateljskega sodelovanja, ko so vse oči uprte v prizadevanja, ki obetajo prepoved uporabe jedrskega orožja, in še v dneh, ko se vedno znova prepričujemo, da temne sile še vedno poskušajo vzdigniti glavo in takrat si vroče želimo tisto, kar je zapisal že Levstik: »... da se ne bi nikoli več zgodilo, da milijoni bitij ne razumejo pravljice, ki se glasi: Takrat ni bilo vojne. Jedli smo do sitega. In oče je bil doma.«

Kastelka in njeni trije gadje, kot so jih upodobili tržaški igralci (Nada Gabrijelčičeva, Julij Guštin, Miha Baloh in Stane Starešinič). Po povesti Vladimira Levstika je zgodbo dramatiziral Herbert Grün. Prizredba dela je bila v Celju, takoj nato pa še uprizoritev v Trstu, kjer jo je režiral Jože Babič in scensko opremil Jože Cesar

TEMELJITA RAZPRAVA V UPRAVNEM ODBORU PRIMORSKIH PRIREDITEV

Osnovni pogoj je izboljšanje poslovanja

Triletno kulturno poslanstvo Zavoda »Primorske prireditve« v Kopru, organizacija in posredovanje kvalitetnih kulturnih programov, je brez dvoma bilo dostojno nadomestilo za ukinjeno koprsko gledališče. Bogati, skorajda izbrani repertoarji treh zimskih sezon in poletnih iger so pomenili ljubiteljem Talijane umetnosti marsikatero uro kulturnega užitka. Posebno bogat program dramskih uprizoritev, koncertov, oper, glasbeno-zabavnih in folklornih prireditev je zavod posredoval prebivalcem in gostom naših obalnih središč v mlitni poletni sezoni. 25 predstav si je ogledalo okrog 30 tisoč obiskovalcev, med njimi nad tri tisoč turistov. Vsekakor zadovoljiva bilanca.

Tudi v letošnji zimski sezoni se je zvrstilo že 20 predstav v domala vseh občinskih središčih našega okraja. Tokrat zadovoljiv obisk; skupno si je ogledalo vse te predstave nad 6 tisoč oseb. Naj omenimo samo nekaj zadnjih predstav, ki so bile delno — »Pepek« v izvedbi SNG Trst — tudi v drugih občinskih središčih v okraju. Za »Pepek« je bila operna predstava »Don Pasquale« in SNG Trst s farso »Pepek je vendar pekel«, ljubljanska Drama z »Dvanajst porotnikov« ter Mestno gledališče iz Ljubljane s »Stekleno kletko«. Te predstave si je ogledalo 5.732 obiskovalcev. Zlasti lep je bil obisk v Kopru, Izoli in Sežani. Obisk se je torej znatno povečal, kar je pripisati kvalitetnemu repertoarju in tudi nižjim cenam. V tej sezoni bo gostovalo vsaj še dvakrat tržaško SNG z »Desetim bratom«, Eksperimentalno iz Ljubljane, napovedujejo pa še gostovanje mariborske Drame in zagrebškega dramskega ansambla.

Sezono pa bo bržkone zaključila ljubljanska Drama, ki bo že pred tem uprizorila Borovo dramo »Zvezde so večne«. Če temu dodamo še glasbene prireditve in koncerte, ki jih bo zavod priredil v sodelovanju z Radio Koprno in Glasbeno solo, zares lahko govorimo o bogati in pestri sezoni.

DRUGA PLAT ZVONA ALI »GLEDALIŠKO« POSLOVANJE

Zgrešeno bi bilo, če ob teh uspehih zavoda »Primorske prireditve« ne bi omenili oziroma pojasnili nerednosti, ki že tretje leto izpodkopavajo nadaljnji obstoj te prepotrebne ustanove. Vzroke in zaključke je v glavnem že ugotovila finančna inšpekcija in UO zavoda, zato jih posredujemo vsaj v glavnih obrisih.

Upravni odbor je na svojih sejah 8. in 14. tega meseca obširneje razpravljal o vsej vsakdanji problematiki iz dejavnosti tega zavoda. Najprej je razpravljal o poročilu finančne inšpekcije, ki ga je podala odboru Sava Demšarjeva. Iz poročila je razvidno, da je inšpekcija pri pregledu knjigovodskega poslovanja zavoda ugotovila tako v finančnem kot v materialnem poslovanju precej pomanjkljivosti, ki jih kaže čimprej urediti in odpraviti. Med drugim je ugotovila tako primanjkljaje kot viške (!), ki niso dokumentirani, ali vsaj skematično utemeljeni. Za tako stanje je predvsem kriva površna knjigovodska-blagajniška služba. Tudi primopredaja inventarja, zlasti garderobe bivšega GSP, je bila očitno opravljena naglo in skrajno površno, kar je kasneje še poglobilo neredno-

sti v poslovanju. Za tako stanje je v polni meri odgovorno predvsem vodstvo zavoda, ki je posvečalo premalo pozornosti tem važnim vprašanjem. Posebna komisija, ki jo je imenoval na svoji zadnji seji novi UO, pa bo temeljito proučila vse ugotovitve finančne inšpekcije ter nato predlagala ustrezne ukrepe.

Predsednik UO Črtomir Kolenc je nadalje poročal, kakšne ukrepe priporoča posebna komisija, ki ji je odbor zaupal nalogo, da prouči možnosti za reorganizacijo in izboljšanje poslovanja zavoda ter reduciranja nekaterih delovnih mest. UO je tudi sklenil, naj zavod čimprej proda oba avtobusa, za vso garderobo in rekvizite bivšega GSP pa so sklenili, naj se celotno in brezplačno odstopi (Nadaljevanje na 9. strani)

V nedeljo, 10. januarja, je doživela v tržaškem Avditoriju premiero mladinska pravljica igra SILNI BIČ Danila Gorinska in režijer Jožka Lukeša. Na sliki prizor iz igre, ki je navdušila zlasti mlade gledalce

VSE OKROG NOVE KOPRSKE ŠOLE NA BONIFIKI

Tekma s časom

Pomanjkanje šolskega prostora je v Kopru brez dvoma osrednji problem, ki ga bo treba nujno rešiti že do začetka prihodnjega leta. Račun kaže, da zaradi močnega dotoka novih učencev v prvi razred in zaradi številnih priseliv družin s šoloobveznimi otroki tudi pouk v treh izmenah ne bi zadovoljil potreb. Kakšno bo stanje v našem okrajnem mestu čez nekaj let, si torej ni težko predstavljati. Zato bo moral projektant v celoti upoštevati perspektivni razvoj Kopra in kar je glavno — začeti bo treba čimprej z gradnjo nove šole, kajti vsak dan zamude pomeni nenadomestljivo izgubo.

Vse kaže, da bodo z gradbenimi deli začeli že pred letošnjim poletjem. Na nedavnem posvetu zastopnikov ObLO, šolskih odborov obeh osemletk in prosvetnih delavcev, so pregledali idejne skice inž. arh. Eda Miheveca, ki bo z nekaterimi pripombami pedagogov služila projektantu za dokončno izdelavo načrta. Lokacijo za novo šolo so določili na bonifiki. Prosvetni delavci z gradbenim prostorom na tem nižinskem prostoru sicer v celoti niso zadovoljni in menijo, da zaradi vse močnejšega prometa tukaj ne bi bila zagotovljena varnost otrok. Spet na drugi strani ima ta teren veliko prednost v tem, ker bi šola razpolagala s skoraj neomejenim prostorom za igrišča in bi po potrebi lahko določene objekte dogradili oziroma

razširili. Sodobna šola (paviljonski sistem) pa terja že za sam objekt veliko površino, saj gre za nizko gradnjo s številnimi stranskimi stavbami, ki so neobhodno potrebne za pouk v reformirani šoli.

Za začetek gradbenih del je

PRED REPUBLIŠKO REVILJO MLADINSKIH PEVSKIH ZBOROV V CELJU

Za boljšo rast mladih pevcev

V skrbi za rast mladinskega zborovskega petja in s tem za večji razmah zborovskega petja med našim ljudstvom bo Zveza Svobod in PD Slovenije — v sodelovanju z okrajnim svetom Svobod in PD Celje priredila Revijo mladinskih pevskih zborov, ki bo v Celju 21. in 22. maja letos, pokaže pa naj rezultate dosedanje pevsko-glasbene dejavnosti med mladino. Na osnovi razpisa za revijo bo lahko na njej sodeloval po en zbor iz vsakega okraja, iz ljubljanskega trije in iz mariborskega in celjskega po dva zbora, kar velja tako za mladinske pevске zборе, kot za ženske, moške ali mešane zборе mladincev. Na reviji bodo namreč nastopili mladinski zbori, to so 3—4 glasni zbori šoloobvezne mladine v predmutacijski dobi s približno starostno mejo 9—15 let, ter ženski, moški ali mešani zbori mladincev, to je zbori mla-

dana tudi materialna osnova. Investitor — ObLO Koper — razpolaga namreč z okrog 100 milijoni dinarjev. Sicer premalo za dokončno izvedbo načrta, vendar dovolj, da bi z gradbenimi deli lahko začeli v najkrajšem času.

dine v postmutacijski dobi, to je od 15—21 let. Razpis pravi, da ima mladinski pevski zbor lahko največ do 80 pevcev, za ženske, moške ali mešane zборе mladincev pa do 100 članov. Vsak zbor mora prijaviti 5 pesmi in priložiti note, na reviji pa bo nastopil vsak z 2—3 pesmimi, ki naj jih izbere iz sodobne jugoslovanske literature in iz zakladnice skladb trajne vrednosti iz preteklosti.

Sosvet za glasbeno dejavnost pri Zvezi Svobod nadalje priporoča vsem okrajnim sosvetom, da naj imenujejo okrajne glasbene komisije, ki bodo pripravile občinske in okrajno glasbeno revijo mladinskih pevskih zborov. Revije na sedežih občin naj bi bile najkasneje do 30. marca t. l., okrajne revije ki bi veljale kot dokončna selekcija za priston na republiško revijo, na do 22. aprila.

Ta razpis so glasbeni pedagogi in pevovodje PD v koprskem

okraju pozdravili z zadovoljstvom, saj je že dolgo očitno, da je razvoj naše vokalne glasbene kulture odvisen predvsem od naraščanja, to je od šolskih, mladinskih zborov, kar je lepo potrjalo tudi lanska okrajna revija v Kopru. Zato so se sestali na pobudo okrajnega sosveta za glasbeno dejavnost v Kopru ter se pogovorili o problematiki mladinskega zborovskega petja v koprskem okraju, o čemer so govorili predsednik sosveta Ivan Silič, prof. Miran Hasl in drugi, prisostvoval pa je tudi predstavnik republiškega Sosveta za glasbeno dejavnost Avgust Suligoj, ki bo okrajem Koper, Nova Gorica in Novo mesto pomagal pri pripravi za okrajno in republiško revijo. Sklenili so, da bodo v koprskem okraju takoj začeli s pripravami za občinsko in okrajno revijo.

BERITE IN ŠIRITE

SLOVENSKI JADRAN

ŽENA IN DOM ★ ZDRAVSTVO IN VZGOJA ★ OTROK IN DRUŽINA ★ ŽENA IN DOM ★ ZDRAVSTVO IN VZGOJA ★ OTROK

IZ ŽIVLJENJA IN DELA ZDRAVSTVENEGA OSEBJA IN OSKRBOVANEC V BOLNICI VALDOLTRA

KOT ENA SAMA DRUŽINA

Vsak kraj, kjer ljudje preživljajo svoje vsakdanje življenje, ima svoje karakteristične posebnosti. Zlasti pride to njihovo življenje do izraza v manjših krajevnih celotah, kjer družji ljudi isti tempo življenja, iste možnosti in ista dejavnost v službi in irven nje.

Eden izmed takih krajev je naša Valdoltra, ki se razprostira vzdolž naše lepe obale, od turistične naselbine Ankaran, pa do bogatih nasadov na Debelem rtiču. Prav malo pa ljudje slišijo ali berejo o življenju in delu tistih, ki so zaposleni v bolnišnici za kostna in sklepna obolenja v Valdoltri, ter o bolnikih, ki pridejo iz vse Jugoslavije tja iskat zdravlja in sonca. Uslužbenci in bolniki — vse to je ena sama velika družina, ki živi svojstveno notranje življenje.

Cepprav so nekako odrezani od ostalega javnega življenja, sami poskrbijo, da je v bolnišnici razgibano in pestro. Prav zanimivo bi bilo pogledati v impozantne stavbe A, B in C oddelka. V nadstropju A oddelka se vsak dan neslišno premika skupina zdravnikov in njihovih pomočnikov, ki operirajo in rešujejo zdravlja ter življenja sodržavljanov. Marsikdo se zdrav, brez tuje pomoči, vrača domov in se s hvaležnostjo spominja bolnišnice Valdoltra, kjer so mu vrtili dragoceno zdravlje.

V C paviljonu zavzema več prostorov delovna terapija, kjer si bol-

niki z raznim delom krajšajo dolge dneve, terapija pa seveda služi tudi zdravljenju. V B paviljonu je razen bolniških sob tudi röntgen, mavčarna in ambulanta socialnega zavarovanja, kjer iščejo zdravja vsi prebivalci koprškega okraja in kamor prihajajo na kontrolo odpuščeni bolniki. V bolnišnici je tudi popolna osemletka z vrtecem za bolne otroke, da lahko kljub svoji bolezn redno obiskujejo šolo.

Kakšno pa je življenje zdravstvenega osebja izven službe in življenje bolnikov? Tudi za to skrbijo. Življenje je razgibano — tako v kulturnem, kakor v športnem pogledu. Delujejo razne sekcije: jadralska, šahovska, dramska in druge. Tudi prostovoljni gasilci bodo kmalu doživeli svoj krst; motorno brizgalno že imajo, prostovoljni prijaviteljecev za gasilsko društvo pa tudi ne manjka. Izmed političnih organizacij je zelo delovna sindikalna podružnica, v kateri so vključeni vsi uslužbenci bolnišnice; obstaja tudi mladinska organizacija, ki jo bo potrebno še nekoliko razgibati, številna pa je tudi osnovna organizacija Zveze komunistov. V stanovanjskem naselju delu-

je tudi otroški vrtec, ki skrbi za vzgojo predšolskih otrok, obenem pa razbremeni zaposlene matere.

Vsak državni praznik, politični in kulturni dogodek naše domovine tudi Valdoltra dostojno pozdravi in proslavi. V okviru praznovanja 40. obletnice ustanovitve KPJ so člani sindikata priredili lepo akademijo. Samostojno proslavo so priredili tudi v počastitev Dneva republike v otroškem vrtcu z bogatim sporedom, a otroci-bolniki so imeli svojo proslavo.

Razen domačih prireditev in kino predstav, ki jih imajo dvakrat tedensko, poskrbi uprava bolnišnice še za številna gostovanja, ki jih bolniki vedno sprejmejo z veseljem in hvaležnostjo, saj jim prinašajo spremembo v njihovem vsakdanjem življenju. Gostovanj je bilo toliko, da vseh ne bi mogli naštetj. Naj omenimo le zadnji dve: nastop Invalidskega pevskega zbora iz Ljubljane pod vodstvom skladatelja prof. Radovana Gobca, na sam praznik Republike pa se je po vsej bolnišnici razlegala vesela slovenska pesem Beneških fantov. Bolniki so jih z vseh teras spremljali z navdušenim ploskanjem, nato pa so se jim še osebno zahvalili za lepo slovensko petje in jih naprosili, naj še pridejo.

To je samo nekaj skromnih podatkov o življenju in delu v bolnišnici v Valdoltri. Veronika Dulmin

BRALCI NAM PIŠEJO

ZAKAJ TAKO?

Napačna pota pri reševanju družbene prehrane v Izoli

Izola je majhno, vendar prijetno in lepo urejeno obalno mestec. Posebno v zadnjih dveh letih so tamkaj mnogo storili za zunanji videz mesta in stroški za ureditev ulic, nasadov, popravila obale, delno ureditev kanalizacije in druga komunalna dela, gotovo niso bili majhni.

Ne moremo pa mimo nekaterih stvari, ki ne zaslužijo pohvale, ampak nasprotno — kritiko. Ta je toliko bolj umestna, ker gre za pomanjkanje skrbi za naše delovne ljudi.

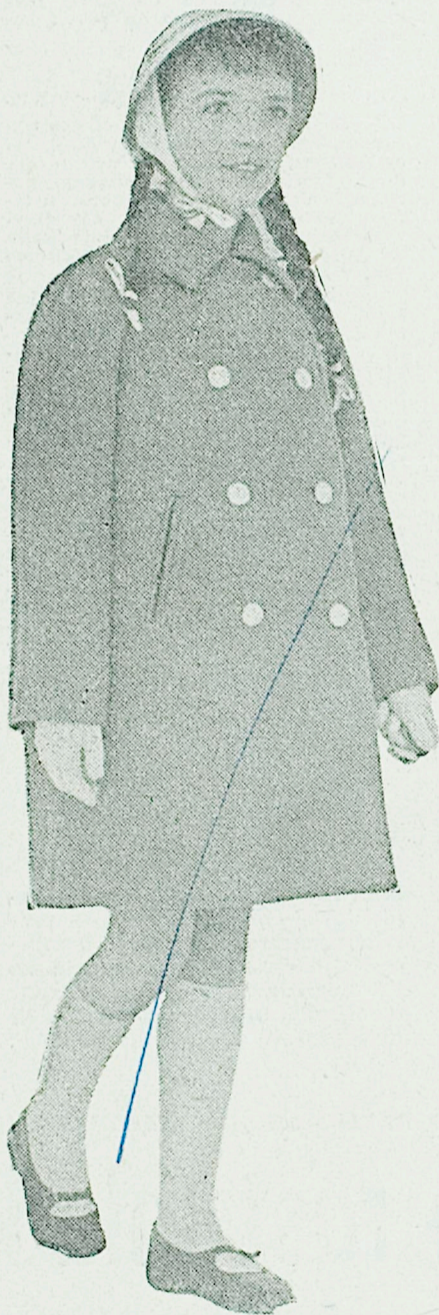
Kakšno vlogo smo odmerili družbeni prehrani pri nas, ni treba posebej poudarjati. V tem smislu pa je Izola, kjer je bila pred nedavnim ukinjena edina menza, tipičen primer nepravilnega ravnanja. Ko so namreč nekaj dni pred likvidacijo menze sklicali sestanek abonementov in jim sporočili, da bo 31. decembra prenehala z delom, očitno nihče ni razmišljal, kam se bo zateklo okrog 150 rednih abonementov te menze.

Razlogi za likvidacijo: približno en milijon in pol dinarjev izgube zaradi slabega poslovanja in prepoved poslovanja s strani sanitarne inšpekcije.

Ne želim ugovarjati, če je bil glavni razlog za likvidacijo menze prvi ali drugi, izhajam le iz stališča, da do likvidacije ne bi smelo priti. Zanimiva je tudi ugotovitev, da je bil podoben primer (samo brez sanitarne prepovedi) z bivšim hotelom »Riba«. Ker ta hotel — sedaj pod imenom »Zora« — vendarle dela dalje, pomeni, da je nekdo le našel denar, s katerim so krili izgubo »Ribe«. Ali ne bi bila dodelitev sredstev za kritje izgube menzi, ki je s socialnega stališča mnogo bolj pomembna — upravičena v večji meri?

Zakaj o tem niso razmišljali odgovorni ljudje v Izoli o ravem času? Tembolj, ker je že pred tremi leti bilo vsem znano, da v takšnih higienskih razmerah ni zagotovljen obstoj tega preprotnega obrata?

Kaj storiti seveda! Vsi prizadeti smo mnenja, da bo končno vendarle treba najti sredstva za ureditev sodobne menze. Bilo bi prav, če bi pri izvedbi tega načrta sodelovala tudi podjetja v Izoli in s tem podprla prizadevanje občine, ki vsekakor želi, da bi bilo vprašanje družbene prehrane v našem mestu čimprej in zadovoljivo rešeno.

Plašč za deklice. Zelo lep je v temnomodri barvi z zlatimi gumbi. Rokavi so raglan, žepi pa posevno vrezani. Sivi so poudarjeni na ovratniku, pri žepih in vzdolž rokavov

Naša igrišča v mojih mladih dneh

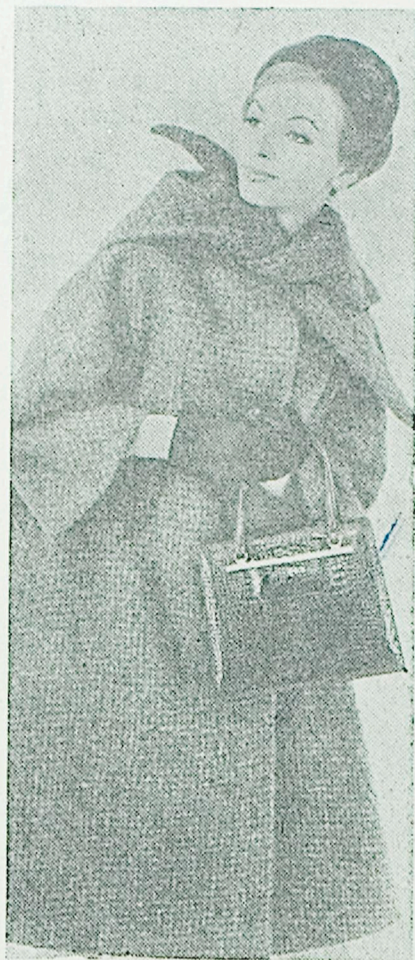
V mestih se za otroke posebej urejajo večji ali manjši prostori, da jim služijo kot igrišča. Toda ko vidim polno otrok okrog dveh gugalnic, se vedno spominjam naših igrišč na vasi v mojih otroških letih. Bila so čudovita. Prostrana in raznovrstna, v vsakem letnem času drugačna. Če rečem »naša«, mislim pri tem na nas in na sosedove otroke — pa nas je bilo kakih dvanajst, malo različnih po starosti — enakih po pameti.

Med najboljši priljubljena igrišča je spadal kozolec, ki je bil uporabljen tudi v slabem vremenu. Tu smo imeli stanovanja v tri nadstropja. Najrajši smo se zadrževali v stanovanju tretjega nadstropja — to se pravi, na ozkih tramcih čisto pod stropom kozolca. Bolj nizko je bilo preveč običajno. Naše igre so bile včasih povzete po zgodbi, ki smo jo slišali ali brali ali pa smo posnemali odrasle. Kupljenih igrač nismo poznali, kljub temu pa za te tudi ni bilo vprašanja. Če smo kuhali, smo za lonce in kozlice uporabljali škatle loščila za čevlje. Nabrali smo marjetice — pečlji so bili makaroni, prašniki na sredji pa riž. Za krožnike smo nabrali trtne liste.

V kozolecu smo se kaj radi gugalj. To nam je bila priljubljena igra posebej v deževnih dneh. V lestev smo dali močno in dolgo desko, na vsako stran pol, pa je šlo gor in dol. Bolj ko smo bili hrabri, na višji klin smo dali desko. Če smo jo dali na sedmi klin, nas je odneslo skoraj pod strop. Dobro to seveda ni bilo, ker če bi kdo padel, bi se mu kaj slabo godilo.

Pod kozolcem je stal lahek voz. Če ni bilo deda kje v bližini, smo zadnji del voza hitro zapeljali izpod kozolca na pot. Okrasili smo ga z različnimi vejami, smrekovimi, ali leskovimi, pa se je voz tako spremenil v avto-bus ali kočijo, s katero smo prircjali potovanja v razne kraje, daleč po svetu. Seveda — če sta se dva peljala, sta morala dva vleči — ampak to nas ni motilo: enkrat si bil potnik, potem pa konj ali motor.

Pri tej igri smo pa morali biti vedno na oprežu, da nas ni zasadel ded, ki se je — ne vem, če za nas ali za voz — silno bal. Včasih smo ga na vsem lepem zagledali, kako teče s šibo v roki. V hipu smo vsi zapustili naš tvto-bus in stekli. Seveda ni ded nikoli nikogar dohitel, pač pa je sil-

Plašč na silki ima — kot letos terja moda — velik ovratnik, le da je oblikovan kot ruta. Plašč je širok in ima kimono rokave, ki so nekoliko krajši kot običajno

MARIJA ALJANČIČ-POLDA:

no jezen spravljal voz nazaj pod kozolec.

Med hišo in kozolcem je na obronku rasla veličanska češnja. Morala je biti že zelo stara, ker niti ded ni vedel, kdo in kdaj jo je vsadil. Tista češnja nas je vedno gojufala. Vsako pomlad je cvetela in obrodila. Ko so češnje dozorele, je bilo vedno videti, da je dosti češenj na tistih vrhovih, ko pa smo splezali gor, so se pa vse pomaknile na skrajne konce vej in vrhov, ki niso bili tako zlahka dosegljivi. Tako so češnje ostale na drevesu in nas vedno znova mikale; posebno potem, ko so bile že vse druge obrane.

Češnja pa je bila tudi drugače varljiva. Nanjo si še nekako prišel, ko je pa bilo treba iti dol, sem imela vedno občutek, da ne bo šlo. Ko pa sem nekoč zvalila gor sosedovo punčko, zares ni mogla nazaj. Morala sem iti po očeta, da ji je pristanil veliko lestev. Se najbolj porabna je bila ta češnja za gugalnico. Na najnižji veji smo jo napravili, toda ker je češnja rasla v bregu, je nas neslo čisto na streho kozolca, ko smo se spustili v gaganje.

Da pa ne boste mislili, da smo se doma nalagali vse polno večjih in manjših opravil. Najbolj smo bili zadovoljni, če so nam ukazali iti v gozd po suhljad. Pograbili smo vsak svoj koš (ki ga pri nas vsakemu, kot pravijo, že ob rojstvu pomejijo), poiskali družščino, tako da smo poklicali še sosedove ali druge otroke in odšli.

V gozdu smo se seveda najprej ukvarjali z vsem drugim prej, kot pa zbiranjem drv. Če smo šli v gozd ob potoku, tedaj smo se v poletnem času najprej kopalji, potem smo poiskali robidnice, jagode ali borovnice, nato smo zgradili most ali napravili jez. Sele ko se je sonce nevarno pomaknilo k obzorju, smo hitro nabrali suhljadj in napolnili koše. Če smo pa šli v gozd, ki je bil na sončni strani, tedaj smo se kaj radi drčali po velikih zaplatah vresja, ki je tam rastle in se je nam zdelo mehko kot preproga.

Včasih smo šli pa v brezno. To je bila kakih 5 metrov dolga jama, ki je buje pred davnimi časi bila tako

kaj bi kuhala?

OCVIRKOV STRUKELJ

1 1/4 kg krompirja, 25 dkg moke, 2 rumenjaka, 4 dkg margarine, sol. Nadev: 3 žlice ocvirkov, 2 žlici drobtin, slan krop; mast in drobtine za zabelo.

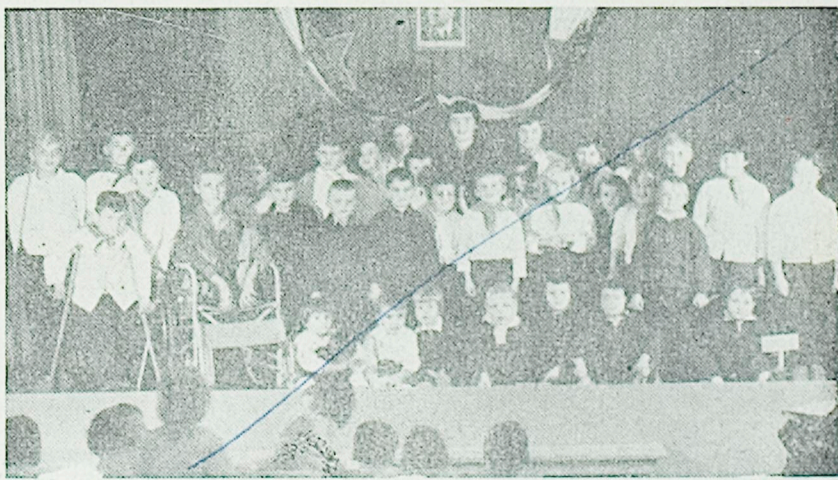
Kuhan olupljen krompir pretlačimo, mu dodamo presejano moko, rumenjaka, margarine, sol in vse hitro zgnemo. Nato testo na pomokani deski razvaljamo v pravokotnik, ga posujemo s prepraženimi ocvirki in z drobtinami, zvijemo in narahlo zavijemo v tanko krpo, potem ga povežemo in dobre pol ure kuhamo v slanem kropu. Kuhani strukelj odvljemo, narežemo in naložimo na krožnik. Zabelimo ga s prepraženimi drobtinami.

ITALJANSKI ZLIKROFI — ZAPEČENI

Testo: 20 dkg moke, 1 jajce, žlička vode; slan krop. Bešamel: 2 dkg surovega masla, 2 dkg moke, 1/4 l mleka. Nadev: 15 dkg prekajenega mesa, 1 rumenjak, 1 žlica belih drobtin, po potrebi žlička juhe, 2 žlici naribanega sira, sol, muškato orešček.

Testo: naredimo ga kot za rezance in ga tanko razvaljamo in zrežemo na kvadrate. V sredo vsakega kvadrata damo malo nadeva, nato ga prepognemo v trikotnik. Zlikrofe kuhamo v slani vodi. Odcejene naložimo v pomasheno kozico, jih polijemo z bešamelom, potresemo z naribanim sirom in zapecemo.

Nadev: Prekajeno meso zmeljemo, ga zmešamo z rumenjacom, z namočenimi drobtinami, z juho, s soljo, s sirom in z muškatinom oreščkom. Bešamel: V razkuženem maslu stremo moko, jo prepražimo (ostati mora bela), zalijemo z mlekom in kuhamo polagoma 20 minut.

Najmlajši člani bolnišnične skupnosti Ankaran ob Dnevu republike 1959

„SODOBNO GOSPODINJSTVO“

Dvojna novoletna številka revije »Sodobno gospodinjstvo« je izšla sredi decembra. S to številko zaključuje revija šesto leto svojega izhajanja. V tem času se je uvrstila med najbolj razširjene slovenske revije.

Zadnja številka prinaša v uvodu članek o občinskih centrih za napredek gospodinjstva, ki so jih ustanovile že mnoge občine v Sloveniji. Družbeno prehrano, ki je postala ena glavnih nalog družbe, obravnava članek tov. Leopolda Kreseta. Bralce bo zanimal članek o novostih ljubljanskih specerijskih trgovin, ki so uvedle posebne naročilnice za svoje blago. Zanimiv je tudi članek u uporabi propan-butan plina v gospodinjstvih.

Dalje piše revija o novih najemnihah, o ležiščih v stanovanju in o raz-

poreditvi okrasnih predmetov v stanovanjskih prostorih.

S področja oblačanja najdemo v tej številki nekaj o krpanju in o zimskem oblačenju ter o nočnem perilu za otroke in odrasle.

Praznovanju novega leta so namenjeni recepti za potico in druge sladice in predlogi za nakupovanje daril.

S področja prehrane objavlja revija članek o margarini, o načinu, kako obvarujemo sire pred kvarki po nakupu in o bananah.

Tiste, ki rade ob prostem času plečejo ali kvačkajo, bodo tudi v tej številki našle nekaj navodil, ravno tako tisti, ki imajo vrtove.

Revija »Sodobno gospodinjstvo« izhaja mesečno. Izdaja jo Centralni zavod za napredek gospodinjstva v Ljubljani, Miklošičeva 411.

KOPRSKO PRISTANIŠČE V LETU 1960

Vse pristaniške usluge v Kopru, Izoli in Piranu opravlja podjetje »Pristanišče Koper«. V letu 1959 je preseglo 70.000 ton skupnega prometa. Od vseh pristanišč slovenske obale je najvažnejše pristanišče Koper, zato pogledimo, kako se je gibal promet v njem v zadnjih dveh letih.

V letu 1959 je znašal tovorni promet v Kopru 47.733 ton in je bil za 61% večji kakor leta 1958, ko je dosegel 29.771 ton. V lanskem letu se je posebno močno povečal promet s tujino, to velja tako za izvoz, uvoz in za tranzit blaga; bil je 18-krat večji kakor v letu 1958 in je dosegel 27.364 ton. Promet s tujino je mnogo večji, kakor pa obalni razvoz, ki znaša komaj 42% vsega prometa; v lanskem letu je dosegel obalni promet (razvoz) 20.419 ton. Medtem ko je priplulo v letu 1958 v pristanišče le 5 ladij velike obalne plovbe, med njimi so bile tri tuje (italijanske), je v letu 1959 obiskalo naše pristanišče 71 ladij velike obalne plovbe in dolge plovbe iz naslednjih držav: 29 jugoslovanskih, 14 japonskih, 7 nemških, 6 etiopskih, 5 italijanskih, 4 izraelske, 2 holandski, in po ena grška, turška, honduraška in severnoameriška ladja. Kot

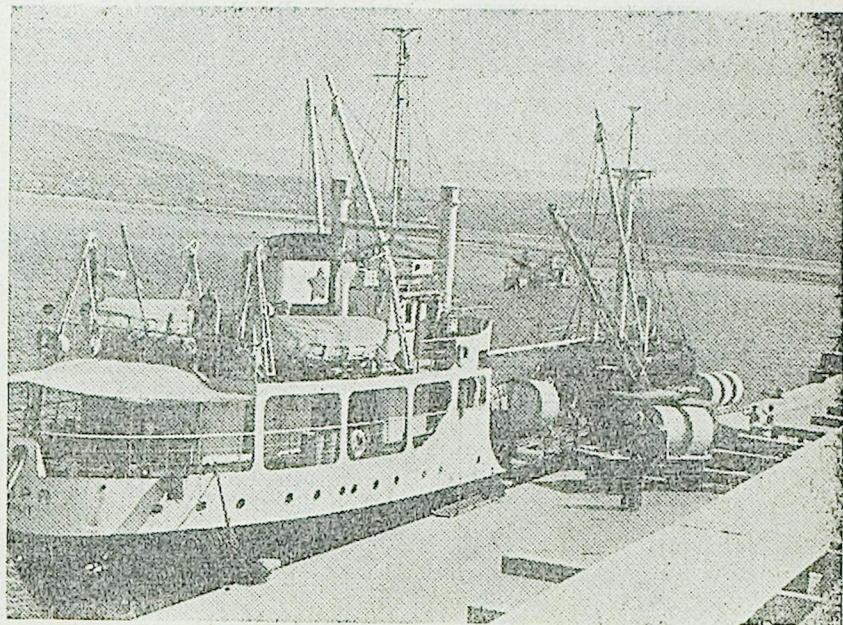
uvozno blago so pripeljale predvsem južno sadje, zmrznjene ribe, sladkor in bombaž, kot izvozno blago pa so odpeljale rezan les, zabojne dele, kable in različni generalni tovor za linijske ladje, kot so na primer hmelj, pohištvo, žebli in pletene košare.

Število ladij, ki so vrgle sidro v Kopru v lanskem letu, je naraslo iz meseca v mesec. V januarju je priplulo le ena prekoceanska ladja, v avgustu 6, v oktobru 9, v novembru 12 in v decembru 13. Razen ladij ki vozijo v svobodni — tramperski plovbi so pristale tudi ladje, ki vozijo na progah Jadran—Severna Amerika, Jadran—Severna Evropa, Jadran—Rdeče morje in Jadran—Bližnji vzhod, s 1. decembrom lanskega leta pa so začele pristajati v Kopru tudi ladje, ki plujejo na progi Jadran—Izrael.

Iz teh podatkov je razvidno, da se je koprsko pristanišče dobro in presenetljivo hitro uveljavilo. Domača in tuja ladijska podjetja se vedno bolj zanimajo za koprsko pristanišče in tudi streme za tem, da bi v novem pristanišču redno pristajale njihove linijske ladje. Žal pa vseh teh ladij ne bo mogoče sprejeti, ker je operativna obala prekratka, da bi ob njej pristale prekoceanske ladje ali da bi se ob njej privezali dve ladji hkrati. V letošnjem letu nameravajo podaljšati operativno obalo, tako da bo moč privezati dve ladji hkrati, toda to bo mogoče šele proti koncu leta, ko bo obala dograjena.

Hiter razvoj pomorskega prometa v našem pristanišču potrjuje napovedi tistih, ki so menili, da je treba takoj po zgraditvi prve etape Severne obale, začeti z gradnjo druge podetape. Ko bi jih poslušali, bi imeli danes 270 m operativne obale za prekoceanske ladje in bi vedno bolj narasčajoči promet zmagovali. Vedeti namreč moramo, da so kapacitete severnojadranskih pristanišč, zlasti Reke, preobremenjene in da lastniki blaga sami iščejo prometne poti, po katerih naj bi njihovo blago čim hitreje prišlo skozi pristanišča do potrošnika. Predvsem velja to za blago, ki je hitro pokvarljivo, kakor je n. pr.

južno sadje. Zaradi tega ni nič nenavadnega, da v Kopru že sedaj čutimo pritisk prometa na pristanišče. Število ladij in količina tovora, ki naj bi se pretovarilo v koprskem pristanišču, bo vsak dan večja; kljub omejeni zmogljivosti pristanišča bo praktično takšna kakršna je bila v lanskem letu. Četudi gradimo skladišče za les in lopo za lesne izdelke, vključno gradnji dveh tranzitnih pristanišč in nabavi nekaj lahke mehanizacije, bo glavni del pristanišča — operativna obala — še vedno ostala ozko grlo. Zaradi tega bo naloga »Pristanišča Koper«, da v letu 1960, razen za dosego planiranega prometa 120 tisoč ton, pospešeno zgradi II. podetapo operativne obale v novem koprskem tovornem pristanišču. MG

V koprskem pristanišču vkrcavajo tudi zahtevnejši tovor

Kako bo letos z zasebnimi sobami?

V piranski občini je lani 221 družin oddajalo skupaj 343 turističnih sob s skupno 699 ležišči. Leto prej je bilo na razpolago samo 590 ležišč, še leto prej pa komaj 171, medtem ko iz prejšnjih let ni evidence.

OBJAVA

Splošna plovba Piran — oddelek obalna plovba — obvešča, da do 15. marca tega leta ne bodo obratovali potniški motorni čolni na progi Koper—Ankaran—Turist—Valdoltra—Koper zaradi remontnih del teh plovnih objektov.

O ponovni otvoritvi proge in o plovnem redu bomo prebivalstvo pravočasno obvestili.

Splošna plovba Piran

596.961 BRT

V letu 1959 se je jugoslovanska trgovska mornarica povečala za novih 147.314 BRT, ki imajo 201.256 ton nosilnosti. Ob koncu lanskega leta je štela naša trgovska mornarica 353 ladij s skupno 596.961 BRT, ki imajo nosilnost 847.996 ton. Naša trgovska mornarica je na ta način že močno prerasla predvojno mornarico, ki je imela v rekordnem letu 1938 431.000 BRT. Pri tem so vštete samo tiste ladje, ki so večje od 100 BRT. Če v prvih mesecih letošnjega leta bo presegla naša mornarica 600 tisoč BRT.

V zasebnih sobah je bilo lani doseženih skupno 63.535 nočitev, od tega 41.644 domačih gostov in preko 21 tisoč inozemskih gostov. Vsako ležišče je bilo zasedeno povprečno 89 dni. Najmočnejše so bila zasedena ležišča II. kategorije, najslabše pa IV. kategorije.

To je razvidno iz obširnega poročila, katerega je za I. posvet turističnih strokovnjakov piranske občine pripravil referent za turizem. Na posvetu so v obširni razpravi prišli do naslednjih zaključkov, oziroma potrdili že veljavna mnenja: Svet za turizem naj čimprej izda pravilnik, ki bo v podrobnosti določal celotni postopek od prijave, ocenitve in kategorizacije do prodaje, evidence in kontroliranja zasebnih sob. Izvajanje pravilnika bo obvezno. Sobe lahko prodaja vsakdo, kdor jih lahko proda, recepcijsko službo opravlja tisti, ki sobo prodaja, za zasebnika, ki bi sobo prodal sam, pa turistično društvo; slednje vodi tudi centralno evidenco o razpoložljivosti in zasedenosti privatnih ležišč. Turistično društvo bo nastavilo kontrolorja, ki bo strogo nadziral ves potek oddajanja zasebnih sob. Za kršilce so predvidene denarne kazni v

znesku do 10.000 din ali z odvzemo dovoljenja za oddajanje sob. Turistično društvo bo v najkrajšem času pripravilo nove obrazce za prijavnice, nakar bodo lastniki sob, ki jih želijo letos prijavljati, izvedli prijavo, posebne komisije, imenovane od Sveta za turizem, pa bodo pripravljene sobe pregledale, ocenile in kategorizirale. Hkrati bodo svetovale lastnikom, kaj naj uredijo, da bo soba dosegla boljšo kategorijo. Kategorizacija bo letos strožja. Vsem tistim, katerim bo potrebna ureditev, bo turistično društvo nudilo posojilo. Take sobe bodo ponovno kategorizirane po ureditvi. Pričakujejo, da bodo letos v piranski občini razpolagali s skoraj tisoč ležišči v zasebnih sobah. J. L.

Stanko Gruden-Strela

Vas pa je bila predobro zastražena. Zarezgetali so šarci in ju pokosili. Darko je padel in negibno obležal. Tudi Lisjak se je zvrnil. Je mrtev? Ne, zaslišali so se njegovi kriki, ko je klical na pomoč. Napadalec se ni motilo. Mirno so ga pobrali in odpeljali. Kam so ga odveklili? Kaj se mu obeta? Obšla me je bridkost, ko sem skozi solze gledala v vas. Tlačala sem nad Boršto, bila sem nemočna in sem z bolečino v srcu gledala na prizor. S pogledom sem sledila Lisjakovemu odhodu in ga skušala v srcu potolažiti. Sedaj mi je ostal pred očmi le še Darko. Se vedno je ležal v mlaki krvi. Le s težavo sem se zadržala, da nisem stekla k njemu in dvignila njegovo ponosno glavo v svoje naročje.

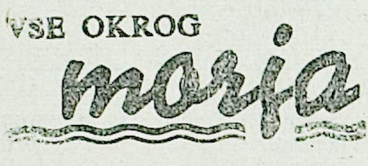
Streljanje je zamenjalo ječanje ranjenih SS in občudujoči vzklili tistih Nemcev, ki so gledali izpraznjeni bunker. Vmes je bilo slišati ropot motornih vozil, ki so odvažali ranjene in mrtve Nemce.

Velik del vaščanov, ki niso ob pravem času zbežali iz vasi, je šlo tedaj v zapore in koncentracijska taborišča. Nemci so držali vas ves dan v obroču.

Vtis, ki so ga napravili ti štirje junaki na Nemce, je bil tako močan, da si le-ti niso mogli kaj, da jim ne bi izkazali vojaških časti in spoštovanja. Pokopali so jih na vaškem pokopališču in jim izstrelili v znak priznanja salvo.

Druga dne smo dobili sporočilo, da so ranjenega Lisjaka iz Boršte odpeljali v tržaško rižarno in ga sezgali.

Med vsemi tovariši iz bunkerja je preživel napad le ranjeni Stojan. Našla sem ga za kupom drv; od bolečin in mraza je ležal skoraj nezavesten. Javno besedo je spregovoril šele čez dobrih štirinajst dni.

Rekordni promet

V mesecu decembru je dosegel promet ladij v koprskem pristanišču spet nov rekord. V zadnjem mesecu preteklega leta je spustilo v našem pristanišču 13 prekoceanskih ladij svojega sidra. Med njimi je bilo sedem jugoslovanskih in šest tujih ladij. Jugoslovanska ladja »Solina« je odpeljala ves, »Jezero« je pripeljala pomaranče, »Snježnik«, ki je pristal v pristanišču dvakrat zapovrstjo, je odpeljal ves, »Mirna« je pripeljala pomaranče, prav tako tudi ladji »Ista« in »Zužemberke«, ki je v januarju, takoj po tem ko je iztovorila južno sadje, naložila in odpeljala lesene zabojne dele. Od tujih ladij je pripeljala japonska ladja »Kaikomaru« ribe, etiopska »Giusepina« banane, italijanska »Barberina« pomaranče, holandska »Auriga« banane, italijanska »Bira« pomaranče in nemška »Alexander von Humboldt« pomaranče.

Nova ekspresna proga KOPER - ZDA

»Splošna plovba Piran« bo odprla 20. januarju novo ekspresno tovorno-potniško progo, ki bo vezala Jadransko morje z ZDA. Na tej progi bodo vozile tri ladje istega tipa: »Bled«, »Bohinj« in »Bovec«. Vožnja do ameriških pristanišč bo trajala 16 dni. Ladje bodo redno pristajale tudi v Kopru, kar bo močno povečalo ugled našega pristanišča, pripomoglo bo pa tudi k povečanju tovornega in potniškega prometa koprskega pristanišča.

Uvedba nove ekspresne proge bo velik in lahko rečemo tudi zgodovinski dogodek v našem pomorstvu. S to linijo bo slovensko podjetje prvič v zgodovini uvedlo redno prekomorsko progo iz slovenskega pristanišča. V dneh po 20. januarju bo v Kopru kot prva pristala ladja »Bled«.

Kje so ladje

- »BIHAČ« je 7. januarja priplula v Melillo, kjer natovarja za Kontinent
- »BLED« je 12. decembra priplula v Piran, kjer je v Remontni ladjedelnici v rednem popravilu
- »BOHINJ« je 11. januarja odplula iz Hulla v Antwerpen
- »BOVEC« je 9. januarja priplula v Genovo, kjer razklada
- »DUBROVNIK« je 8. januarja priplula v Šibenik, kjer natovarja blago, za Kontinent
- »GORANKA« je 13. januarja priplula v Hamburg, kjer raztovarja
- »GORENJSKA« je 8. januarja odplula iz Aleksandrije s tovorom za Reko in Koper
- »LJUBLJANA« je 9. januarja priplula v Odeso, kjer manipulira s tovorom
- »MARTIN KRPAN« je v popravilu v ladjedelnici v Trogiru
- »PIRAN« je v Egiptu, kjer razklada iz ZDA pripeljano blago
- »POHORJE« je 8. januarja priplula na Reko, kjer razklada tovor
- »ROG« je 12. januarja priplula v Los Angeles, kjer manipulira s tovorom
- »ZELENGORA« je 5. januarja odplula iz Emdena v Kawasaki

OB 15. OBLETNICI SLAVNIH DOGODKOV SLOVENSKEGA PARTIZANSTVA V TRŽAŠKI OKOLICI

Junaki iz Boršta

Piše LAURA FERLIGOJ

Pravkar je minilo 15 let, ko so padli v Borštu junaške smrti štirje partizani. Dne 10. januarja 1945 so jim mlada življenja pretrgale fašistične krogle.

Ivan Grzetič-Zitomir

Bunker v Borštu je bil eden najboljših v okolici Trsta. Vanj je bilo moč priti skozi hlev, kjer je bil vhod pod jaslimi. Vhod je bil resda tesen, toda spodaj je bilo prostorno. Bunker je imel električno luč, čedne pograde, mizo za delo in radijsko postajo. Tržaški sabotažniki, njihov komandni kader in marsikateri ilegalci je našel v njem večkrat varno zavetje. Slaba stran bunkerja je bila le v tem, da je stanovala blizu hleva, pod katerim je bil bunker edina izdajalka, ki so jo v vsej vasi našli fašisti.

Tisto jutro se je približala vasi četa SS. Obkolili so vas in šli naravnost proti hlevu, kjer je bil vhod v bunker. Bilo je očividno, da je to

izdaja in kmalu po tem je ogorčeno ljudstvo z izdajalko obračunalo.

V bunkerju so bili tedaj Darko — narodni heroj Dušan Munih, Zitomir, Strela, Lisjak in Stojan. Stojana smo le kak teden pred tem rešili iz Splošne bolnišnice v Trstu. Tam je bil pod fašističnim nadzorstvom. Ob neki uspehi akciji v Trstu je bil namreč ranjen. Nemci so ga ujeli in odvlekli najprej v zloglasni Coroneo, nato ga pa z močnim nadzorstvom odvedli v tržaško bolnišnico. Tam naj bi se zdravil toliko časa, da bi bil sposoben za zasliševanje. Kako pa naj bi sabotažna skupina dovolila, da bi postal njen član žrtev fašistične drhali, ki bi ga nečloveško mučila in

Dušan Munih-Darko

trpinčela, če ga je bilo mogoče rešiti? Rešili smo ga in predali skrbni negi partizanskih zdravnikov.

Lisjakov oče je takoj posvaril tovariše, naj ne zapuščajo bunkerja, ker so v vasi Nemci. Nihče ni pomislil na to, da so izdani. Nemci so

prišli naravnost v hlev in odprli vhod v bunker. Zahtevali so, naj se predajo. Tovariši so se sunkovito obrnili in za hip jim je oledenela kri. V bunkerju je bilo slišati, da jih je nad njimi, v hlevu, cel trop.

Nemec je pomolil glavo v bunker. Njegov obraz se je raztegnil v zloben nasmeh, češ zdaj smo vas pa le dobili v klesče. Toda zmotil se je. Odgovor je prišel kmalu. Strela je zaglal bombo. Razpočila se je v hlevu in pregnala napadalec na dvorišče. Vrgel je še eno bombo. Toda nesreča je hotela, da se je zadela v tram in padla nazaj v bunker. Ubila je Strela in Zitomira; razbila je tudi radijsko postajo in omotila ostale tovariše.

Predali pa se zaradi tega niso. Zdaj je stopil naprej Darko. Preden so se Nemci spet približali vhodu v bunker, je skočil iz njega in zasul fašiste z rafali iz svoje ruske brzostrelke. SS so popadali mrtvi in ranjeni in v zmedbi bežali.

Za Darkom je skočil Lisjak, Stojan pa se je zavlekel mimo gnoja za kup drv. Darkova brzostrelka je še vedno sekala, Nemci so se spotikali in padali. Nenadoma pa je nastal premor. Darko in Lisjak sta tekla vsak po svoji strani iz obkoljenega Boršta.

Danilo Petaros

Mali oglasi

PISALNI STROJ — nemški portable GROMA, popolnoma nov, zaradi nakupa večjega, prodam. Naslov v upravi lista.

PRAZNO SOBO V KOPRU išče samski moški, star 29 let. Morebitno popravilo ni ovira, najemina po dogovoru. Naslov v upravi lista.

AMATERSKI TEČAJ ZA VOZNIKE MOTORNH VOZIL bo pr redilo Avto-moto društvo v Kopru. Tečaj se bo pričel 1. februarja 1960. Prijave sprejema Avto-moto društvo v Kopru do 27. januarja 1960 v pisarni — ulica JLA št. 6, od 8.—12. ure dnevno.

Kratek PRIPRAVLJALNI TEČAJ ZA MCPEDISTE bo priredilo Avto-moto društvo v Kopru. Pr četek tečaja bo 18. jan. 1960. Prijave sprejema Avto-moto društvo do dneva, ko se bo pričel tečaj, v pisarni društva v Kopru, ulica JLA št. 6.

TEČAJ ZA KINOOPERATERJE, za predvajanje 16 mm filmov, bo priredila Ljudska univerza za okraj Koper. Pričetek tečaja bo v ponedeljek, 25. januarja 1960, ob 7. uri v prostorih Ljudske univerze v Kopru, Kreljeva ulica 5 (bivša Kombijeva) n bo trajal do vključno 30. januarja 1960. Prijave sprejema Ljudska univerza do 20. januarja 1960. — Po končanem tečaju bodo udeleženci prejeli spričevala. — Vse informacije dobite v Kopru, Kreljeva ulica 5, telefon 162.

ENODRUŽINSKO HIŠICO v Mariboru (blizu Tovarne avtomobilov) z velik m vrtno ugodno prodam kupcu, ki bi mi ob prodaji nudil vseljivo enosobno stanovanje v Kopru ali bližnji okolici. Informacije v podružnici »Delo« v Kopru.

Radio KOPER

NEDELJA, 17. januarja — 8.05 Kmetijska oddaja: Na ekonomijah pri KZ — Beseda o delkanski mletarni — Letošnja obnova vinogradništva — Obisk na slovenskih farmah, pripravi Gustav Guzej, sekretar občinskega komiteja ZKS Piran — 8.30 Z narodno pesmijo v nedeljsko jutro — 9.00 Naša reportaža: Ob mreži belih cevi — 9.15 Zabavni zvoki — 13.30 Sosedni kraji in ljudje — 14.00 Glasba po željah — 15.00 Vest — 15.10 Zenski tercet: Dana Filipič, Greta Ložar in Nada Podlogarjeva, spremlja Avgust Stanko — 15.30 Igrajo orkestri Wally Stott, George Melachrino in Stanley Black.

VSAK DAN je ob 7.15 in 7.40 Glasba za dobro jutro, vmes ob 7.30 Vest. Vest so nato še ob 13.30 in 15.00. Ob 15.10 pa Zabavna glasba, vmes reklame.

PONEDELJEK, 18. januarja — 13.40 Kmetijski nasveti: S čim bomo škropili sadno drevje — 13.45 Pisana paleta zabavne glasbe — 14.30 Sportni pregled — 14.40 Izbrane melodije — 15.20 Igrajo in pojo Pohorski fantje.

TOREK, 19. januarja — 13.40 Kmetijska univerza: Kako usmeriti proizvodnjo vina — 13.50 Odlomki iz oper — 14.30 Sola in življenje: Kaj ob počitnicah — 14.50 Glasbena medigra — 15.20 Slavonske narodne pesmi.

SREDA, 20. januarja — 13.40 Kmetijski nasveti: Uporaba umetnih gnojil v vinogradih — 13.45 Od melodije do melodije — 14.30 Kulturni obzorik: Med solo in domom — 14.40 Duet Dario in Darko ter Veseli trio iz Doline — 15.20 20' melodij Georgera Gershwina.

CETRTEK, 21. januarja — 13.40 Kmetijska univerza: Stroj za setev in sajenje — 13.50 V tempu valčka z orkestrom R. Stolza — 14.00 Glasba po željah — 14.30 Pogovor z volivci — 14.40 Glasba po željah II. — 15.20 Dalmatinske popevke.

PETEK, 22. januarja — 13.40 Kmetijski nasveti: Zadruga v gospodarstvu s privatnimi gozdovi — 13.45 Od melodije do melodije — 14.30 Domače aktualnosti: Kako bomo pripravili občne zbornice sindikalnih podružnic — 14.40 Poje zbor RTV Ljubljana — 15.20 Igra godba Ljudske milice iz Ljubljane.

SOBOTA, 23. januarja — 13.40 Kmetijska univerza: Mehanizacija v sadjarstvu — 13.50 Popevke in ritmi od tu in tam — 14.30 Primorski tednik — 14.45 G. Gerswin »Rapsodija v modrem« — 15.20 Pojo in igrajo Beneški fantje.

Kino

KOPER: 15. in 17. januarja jugoslovanski film cinemascope NEVIHTA, 17. januarja (matineja) japonski barvni film STREHA JAPONSKA, 18. in 19. januarja francoski film ZAKON JE ZAKON, 20. in 21. januarja ameriški barvni film FOLIES BERGÈRES.

IZOLA: 15. januarja japonski barvni film STREHA JAPONSKA, 16. in 17. januarja francoski film ZAKON JE ZAKON, 18. in 19. januarja ameriški barvni film FOLIES BERGÈRES, 20. in 21. januarja ameriški barvni film cinemascope TRIJE EVINI OBRAZI.

PIRAN: 16. in 17. januarja italijansko-ameriški barvni film cinemascope JEZ NA PACIFIKU, 18. januarja francoski film LJUBIMCI, 19. januarja nemški barvni film MOJA LEPA MAMA, 20. januarja italijanski film KJE JE SRECA, 21. januarja jugoslovanski film VELIKI IN MALI.

SEŽANA: 16. in 17. januarja ameriški film POTE MNELI ANGELI, 19. in 20. januarja poljski film CLOVEK S PROGE, 21. in 22. januarja ruski film RODIL SE JE CLOVEK.

GLAVNI ODBOR ZVEZE BORCEV SLOVENIJE razpisuje

za svoje člane vpis v višje razrede dopisne splošnoizobraževalne šole-osemletke, bivše nižje gimnazije, po programu za odrasle. Šola bo organizirana v dveh stopnjah.

V prvo — nižjo stopnjo (snov 5. in 6. razreda osemletke) se lahko vpiše vsak, ne glede na doseganje šolsko izobrazbo. V drugo — višjo stopnjo (snov 7. in 8. razreda osemletke) se lahko vpiše vsak, kdor je končal 6 razredov osemletke ali tej ustrezne šole.

Rok vpisa smo podaljšali do 1. februarja 1960. Prijave in podrobna navodila za vpis dobite na okrajnih, občinskih, krajevnih in terenskih odborih ZB ali na DOPISNI ŠOLI, Ljubljana, Likozarjeva ulica 3 (telefon 30-043).

OPOZORILO VSEM KORISTNIKOM VIDEMSKEGA SPORAZUMA O MALEM OBMEJNEM PROMETU

Po 1. januarju 1960 prevzame Tajništvo za notranje zadeve v rešitev samo še prošnje za prvo izdajo propustnice. Vsa nadaljnja podaljšanja opravljajo potovalni uradi.

Da omogoči prebivstvu čim ugodnejši in hitrejši postopek pri podaljšanju propustnic, je Avtoturistično podjetje »Slavnik« Koper organiziralo široko mrežo poslovalnic, ki sprejemajo propustnice v podaljšanje. To so:

- poslovalnica »Slavnika« v Piranu
- poslovalnica »Slavnika« v Portorožu
- poslovalnica »Slavnika« v Izoli
- poslovalnica »Slavnika« v Koperu
- menjalnica »Slavnika« v Sežani
- v Divači Marija Cok, Divača 45
- v Komnu Turistično društvo
- in v Kozini v prodajalni tob. ka
- ter v menjalnici »Slavnika« a bloku Krvavi potok

POSLUŽUJTE SE TUDI DRUGIH USLUG AVTOTURISTIČNEGA PODJETJA »SLAVNIK« KOPER!

RAZPIS

TOVARNA PLASTIČNIH MAS IN UMETNIH SMOL »IPLAS« KOPER RAZPISUJE SLEDEČA DELOVNA MESTA ZA:

- 2 strojna inženirija;
- 2 inženirja kemije;
- 2 strojna tehnika;
- 1 ekonomista,
- pogoj — fakultetna izobrazba;
- 3 komercialiste za nabavo in prodajo,
- pogoj — fakultetna izobrazba ali srednja ekonomska šola z daljšo prakso;
- 1 analitika,
- pogoj — fakultetna izobrazba ali srednja ekonomska šola z daljšo prakso;
- 1 statistika,
- pogoj — višja administrativna šola ali srednja ekonomska šola s prakso;
- 3 finančne knjigovodje,
- pogoj — srednja ekonomska šola z daljšo prakso;
- 2 korespondenta,
- pogoj — srednja ekonomska šola in znanje enega tujega jezika;
- 3 daktilografe,
- pogoj — srednja ekonomska šola ali dvoletna administrativna šola.

Nastop službe takoj ali po dogovoru. — Plača po pravilniku o plačah ali dogovoru. — Pismene vloge z življenjepisom, ki naj posebej obrazloži strokovnost, vložite na upravo podjetja do vključno 31. januarja 1960.

Barba Vane pravi...

Ker je na moje področje vdrl Krištof Dimać in me močno prikrasjal za moj življenjski prostor, bom skušal biti kar se le da krutek v svojem današnjem klepetanju, posebno še, ker je tudi tukaj pri morju zavladal tak mrz, da komaj zdržim pri pisanju in imam roke že čisto pomodrele. Kljub temu pa moram stresti svoj koš novic, da ne izgubim še tistih redkih prijateljev, ki so mi še ostali.

Lepega dne je po naših hišah na koprskem področju nenadoma zmanjkalo vode, menda pretoklo nedeljo in ponedeljek. Ne da bi bil za to posebej kdo kriv, le nekakšni filtri pred zajetjem v Rižani so se zamažili. Preden je bila napaka odpravljena — v torek — opoldne — so gospodinja vsepovsod po raznih izvrih iskale vodo za kuho, otroci pa so se veselili, ker se jim ni bilo treba umivati. Vodnjak na Mudi v Kopru in še kateri so bili kar ohlani. Nekateri gospodinja iz Semelede pri Korru so se odnehljale celo z avtobusom nekam

proti Izoli po vodo, kar pa se je izkazalo kot nepotrebno, ker je voda medtem že prišla in srečno poplavila stanovanje — vodovodna pipa je bila namreč do kraja odprta. To me je spomnilo na moj lanski dopust; ko sva namreč prišla z Juco na namembno mesto daleč v bratski Makedoniji, se vsa obupana prime za glavo: — joj, Vane, pozabila sem izklopiti likalnik! Zdaj bo pa hiša zgorela! Joj, joj! Sprva je še meni prišlo vroče v tistih pasjih dneh sredi poletja, nato pa je še meni šnila moja pozabljivost v glavo in sem Juco koj potolažil: — Nič ne maraj, draga moja, vse bo v redu! Jaz sem na vodovodno pino pozabil zapreti!

Sicer pa je zaradi hude zime, ki je nenadoma pritislila, tako in tako vse narobe in na glavo postavljeno. Portorožani pravijo (in se pri tem prisrčno smejejo), da bo to zaradi tiste reportaže v radiu »O Portorožu v zimskem soncu«. Šele iz teksta je bilo videti, da gre za resno stvar, ki jo je reporter posnel pred kakšnim

mesečem, menič da se v januarju razmere ne morejo kaj prida spremeniti. Pa so se, in še kako! Tudi v Portorožu je led. Domačini so radiu sicer zelo hvaležni za lepo reklamo o pomladnih dneh sredi januarja v Portorožu, ne ve se pa, če bi bili prav tako hvaležni tudi vsi tisti, ki bi oddaji verjeli in prišli pogledat to naše lepo letovišče.

Mimogrede še v Divačo: tamkaj so me v zdravstvenem domu naprosili, naj jim posredujem pomoč pred dežjem, ki vdira skozi novo streho. Za prvo silo sem jim svetoval kar dežnike, za drugo primerne posode, da bodo vodo lahko izmetavali, najbolj učinkovito pa seveda bo, če poiščejo izvajalca del, »Kraškega zidarja« v Sežani in ga pošteno primejo za ušesa. Če bo kaj pomagalo, bom videl pa prihodnjik, ko spet pridem v Divačo. In tja bom šel prav kmalu, ker sem v »Risniku« obljubil, da jim prinesem metlo, ker je boida nimajo, sodeč po kupih smeti in čikov pred šankom in v točilnici na splošno, posebno proti večeri, čeprav bi tega nikoli ne smelo biti.

Tako — kar dovolj za danes, do prihodnjik pa lepo pozdravljen! Vaš Vane

Jack London:

81

SMOKE BELLEW

Oblečena je bila od nog do glave v kozuhovino. Toda kože so bile tako lepe in tako imenitno strojene, da Dimać svoj živi dan še ni v del takih. Njen kratki kožušek za nazaj spuščeno oglavnico je bil šeit iz njemu nepoznatih, a čudovito lepih kožic, ki so se svetlikale kakor blede srebro. Škornjice, izgotovljene iz samih srebrnkastih kožic, odrh z risjih nog, so bile podšite s podplati iz mreževine. Tudi rokavice z dolgimi rokavci in vsi drugi deli njene obleke so imeli barvo bledega srebra in so močno sijali. In iz tega srebrnega lesketa se je dv gata, naslonjena na vitek in bežen vrat, krasna plavalosa glavica. Dekličina lica so bila rožnata, oči modre, ušesa kakor dvoje bledordečih školjk. Vse to so obkrožali svetlokoznanjevi lasje, po katerih se je lesketalo ivje kakor diamantov prah.

Vse to in še več je Dimać videl kakor v sanjah. Potem pa se je naglo zavedel in kar nehote segel z roko navzgor in se odkril. V istem hipu se je pogled začudenja v dekličinih očeh spremenil v očarujoč nasmech. Z živahno kretnjo je potegnila desnico iz rokavice in mu jo podala.

»Pozdravljam te,« je slovesno dejala s tujim, a prijetnim naglasom. Njen glas je bil srebrn kakor kozuhovina, ki jo je nosila. Dimać, ki je bil vajen samo hreščočih, hripavih glasov taboriščnih žensk, je poslušal njen glas kakor angelsko petje.

Bil je v zadregi in le s težavo je izbrskal v svojem spominu nekaj tistih besed, ki jih je uporabljal v tistih

davnih dneh, ko je bil še član družbe.

»Veseli me, da sva se srečala,« je nadaljevala počasi, medtem ji je obraz žarel od smeha. »Prosim, ne zameri, da tako slabo govorim angleško! Pa sem vendar Angležinja kakor ti.« je resno dodala. »Moj oče je Škot. Mati mi je umrla. Bila je na pol Francozinja in napol Angležinja, malo pa tudi Indijanka. Njen oče je bil eden vodilnih mož pri hudsonbayski družbi. Brrr! Mrz je.« Nataknila si je rokavico in si začela drgniti ušesa, katerih rožna barva je bila že pobledele. »Pojdiva k ognju, se bova kaj pomenila. Meni pravijo Labiskwee. In tebi?«

In tako se je D mač seznanil z Labiskwee, Snassovo hčerko, ki jo je stavec imenoval Margareto.

»Snass ni pravo ime mojega očeta,« mu je pojasnila. »Tako so ga krstili Indijanci.«

Mnogo je izvedel Dimać od tistega dneva naprej. Taborišče je bilo vedno na poti za karibjo čredo. Lovci so bili pravi pravcati divji Indijanci, menda prav tisti, na katere je bil pred mnogimi leti nalezel Anton in jim ubežal. Kraji, kjer so hodili zdaj, so ležali ob zahodni meji njihovih lovišč. Poleti so se pomaknili na sever do pustih obal Severnega ledenega morja in vzhodno od reke Luskwe. Dimać ni mogel nikoli pogoditi, kako se tej reki pravi po angleško. Vpraševal je McCana in Labiskwee, pa mu nista mogla pojasniti. Včasih se je Snass z oddelki močnih lovcev podajal proti vzhodu preko Skalnih gor, jezer in reke Mackenz e ter prodiral v Barrensov zaliv. Ko je bil zadnjic na takem pohodu, je našel svileni šotor, zdaj last deklice Labiskwee.

»Pripadal je Millicent-Adburyjevi ekspediciji, je Snass pojasnil Dimaću.

»O, saj se spominjam! Šla sta nad moškove vole. Rešila ekspedicija ju je iskala, pa zaman, kakor da sta se v zemljo udrla.«

»Jaz sem ju pa našel,« je rekel Snass. »Oba sta bila mrtva.«

»Ljudje pa tega še vedno ne vedo. Vest o njiju še ni prišla v svet.«

»Ker sploh nikdar nobena vest ne pride v svet,« mu je Snass prijazno zagotovil.

»Ali hočete morda reči, da ne bi bila pršla niti tedaj, če bi še živel, ko ste ju našli?«

Snass je prikimal. »Ostala bi pri mojem ljudstvu in živel z njim.«

»Anton se je pa le vrnil,« je omenil Dimać.

»Ne spominjam se tega imena. Koliko časa je od tedaj?«

»Štirinajst ali petnajst let.«

»Torej se je le srečno vrnil? Ali veste, da sem bil mnogokrat radoveden, kaj se je z njim zgodilo. Nazivati smo ga dolgozobega. Močan pa je bil, močan.«

»Pred desetimi leti je potoval po teh krajih neki La Perle.«

Snass je zmajal z glavo.

»Našel je sledove vaših taborišč. Bilo je poleti.«

»Kajpada,« je odvrnil Snass. »V poletju se pomaknemo na stotine milj proti severu.«

Najsi je Dimać še tako poskušal, da bi kaj zvedel o Snassovi zgodovini iz onih dni, preden je prišel v severne divjine, se mu to vendar ni hotelo posrečiti. Izobražen je sicer bil, vendar ni v vseh poslednjih letih bral niti knjig niti časopisov. Kaj se po svetu godi, ni vedel in tudi ni želel vedeti. Slišal je o rudarjih ob Yukonu in o najdbah zlata. Vesel je bil, da zlatosledci niso dospeli do njegovega ozemlja. Preko tega pa zanj ni bilo več svetla. Tudi ni maral, da bi mu kdo kaj pripovedoval o svetovnih dogodkih.

Tudi Labiskwee ni mogla dati Dimaću kaj prida pojasnil. Rodila se je bila nekdaj na teh loviščih. Mati ji je živel še šest let po njenem rojstvu. Zelo lepa je bila njena mati — edina bela ženska, ki jo je Labiskwee videla v svojem življenju. Z neko otožnostjo je pripovedovala o njej in otožno je na razne načine pokazala, da sicer sluti veliki svet zunaj, a izhod ji je oče zaklenil. Vedela je, da bi očeta razjezila, če bi veliki svet le omenila.

Smučarjem se obeta bogata sezona

Končno se je sreča nasmehnila tudi smučarjem. V preteklih dneh je nekatere predele Primorske pobelil sneg. Ni ga sicer veliko, toda najbolj vneti bodo le prišli na svoj račun. Sicer pa kdo ve: danes ali jutri ga bo morda še preveč.

Zaenkrat so najbolj ugodne snežne razmere na Vojskem, na Lokvah ter v nekaterih planinskih predelih, zlasti na Razor planini in pod Kaninom. Smučarji se predvsem zanimajo za Lokve in Vojsko, kjer so letos uredili žičnici, ki bosta v kratkem uporabni. Na Lokvah je lep hotel, pa tudi Vojsko se ponaša z udobnim planinskim domom, ki bo oskrbovan vso zimo. Toda medtem ko so avtobusne zveze z Lokvami zelo ugodne, je z Vojskim malo težavnejše. Morda ne bi bilo napačno, če bi posamezni delovni kolektivi koprškega okraja skupaj s športnimi društvi organizirali nedeljske izlete na Vojsko, na Lokve ali v druga pomembnejša primorska zimska središča. To bi bil tudi eden izmed načinov za popularizacijo zimskega športa v koprskem okraju, kjer smo z izjemo Postojne in Ilirske Bistrice zelo zaostali.

Vsekakor pa se obeta bogata sezona smučarjem-tekmovalcem. Že prihodnjo nedeljo bo na Lokvah prvenstvo goriškega okraja, prvenstvo Primorske pa bo predvidoma 23. in 24. januarja v Idriji. Takrat bo v Idriji tudi meddruštveno sankasno tekmovanje. Večja skakalna prireditve se

obeta na 40-metrski skakalnici v Logu pod Mangrtom, vendar datuma še niso določili, ker čakajo na republiški koledar. Skakalne tekme po predvidevanju tudi na obnovljeni smučarski skakalnici v Črnem vrhu nad Idrijo. Kakor vsako leto bo tudi letos na Livku (verjetno v marcu) tradicionalni mednarodni slalom. Razen teh tekmovalj bo tudi vrsta priložnostnih prireditev, ki jih bodo organizirale šole, organizacije Partizan in razna društva.

V kvaliteti si letos ne moremo kdo ve kaj obetati. Zima nam ni bila že več let naklonjena in tudi letos so kaj pozno oživela smučišča. Res je, da se je število vadiateljev in učiteljev v zadnjih letih naglo zvišalo (zdaj jih imamo že nad 40 in še so v načrtu tečajji), toda brez snega ne morejo delati čudežev. Ker pa so snežne razmere povsod no Sloveniji neugodne, seveda tudi drugod tekmovalci niso preveč v formi in torej zastopnikom Primorske ni treba preveč črno gledati na republiška tekmovanja. V kolikor se jim bo slabše godilo na republiškem prvenstvu, pa imajo možnost rehabilitacije v marcu, ko se bodo udeležili tradicionalnega slaloma

NOGOMET

Zimski pokal koprške podzveze

V nedeljo se bodo srečali TOMOS B : IZOLA, TABOR : TOMOS A, in POSTOJNA : SIDRO — Začetek tekem ob 14. uri

Da bi se moštva koprškega okraja čimbolj pripravila za spomladansko sezono, je koprška nogometna podzveza sklenila organizirati zimski pokalni turnir. Prijavila so se naslednja moštva: Tomos A in B, Izola, Sidro, Postojna in Tabor, Ilirska Bistrica se iz neznanih vzrokov ni prijavila.

Žreb je določil, da se bodo v prvem kolu pomerila naslednja moštva: v Kopru Tomos B—Izola, v Sežani Tabor—Tomos A in v Postojni Postojna—Sidro. 24. januarja je prost dan, drugo kolo

ŠAH

Na prvenstvu Kopra vodi Kovač

Na turnirju za prvenstvo Kopra so odigrali nekaj prekinjenih in odloženih partij: Kovač—Cvitkovič 1:0, Jevnikar—Svetina 1:0, Omladič—Jevnikar 1:0, Verk—Jeruc 1:0.

Po šestem kolu je stanje naslednje: Kovač 3 in pol (2), Habič 3 (3), Zavec, Verk in Omladič 3 (2), Furlan in Jevnikar 3 (1).

Turnir igrajo dvakrat tedensko (ob ponedeljkih in četrčkih) ob 19. uri v šahovski sobi hotela Triglav v Kopru.

Nabiralstvo

Koprčani se dogovarjajo za dve mednarodni nogometni tekmi. Kaže, da se skoraj gotovo gostoval 24. januarja Fortitudo iz Milja. Ponudbo za gostovanje so prejeli tudi od tržaške Costalunge. Če bodo pogajanja uspešna, bodo igrali sredi februarja.

V kratkem se bodo začeli občni zbori nogometnih klubov koprškega okraja. Prav bi bilo, če bi ob tej priložnosti temeljit načrt dela z mladino, saj je to trenutno najbolj šibka stran nogometa v okraju. Morda bi se pomislili tudi o izboljšanju finančnega stanja z raznimi novimi oblikami. Čudi nas, da se premalo poslužujejo sistema podpornih članov, saj bi bil marsikateri ljubitelj nogometa pripravljen prispevati mesečno določen znesek za napredek nogometa v svojem kraju.

Tudi v koprskem okraju pripravljajo preregistracijo igralcev. Upamo, da se bodo te stvari lotili klubi s primerno prizadevanostjo, saj je namen preregistracije, da končno napravimo red na tem področju. Odslej se bodo podatki o registraciji zbirali na treh mestih: na Nogometni zvezi Jugoslavije, na nogometni podzvezi in pri klubu.

s pobočij Matajurja na drugi strani meje.

Ob koncu naj omenimo, da bi si želeli več spodbud za smučanje zlasti v društvi Partizan. V tem pogledu nam je lahko goriški okraj za zgled. Med drugim so razdelili med mladinske organizacije 30 parov smučic, ob nedeljah pa pogosto prirejajo množične smučarske izlete do bližnjih smučišč.

Kako bo s postojnskimi košarkarji

Košarkarska podzveza v Postojni bo organizirala v Sežani 17. januarja XIII. zimski tradicionalni pokalni turnir, za katerega že danes vlada med tekmovalci in ljubitelji košarke veliko zanimanje.

Na zadnjem Primorskem košarkarskem prvenstvu je bilo več presenečenj. Postojnčane sta premagali Izola in Ilirska Bistrica, čeprav so do nedavnega veljali za absolutnega prvaka Primorske. Sedaj pa kaže, da bodo morali postojnski košarkarji resneje upoštevati svoje nasprotnike in se pripraviti na ostro borbo za pokal. Le-ta se jim lahko izmuzne iz rok prav sedaj, ko si ga želijo priboriti v trajno last.

Postojnčani bodo nastopili s pomlajeno ekipo. Dosedanji stalni igralci so se razšli — na služenje kadrovskega roka ali na ljubljansko univerzo. Zato so upravičeni dvomi, če bo mlado, nevigirano moštvo uspelo obržati pokal, saj doslej še niso našli rešitve, kako bi se čimprej lotili kolektivne igre in kdo bi bil najbolj uspešen srednji napadalec. Težave so tudi v tem, ker imajo premalo treningov zaradi prezasedene telovadnice, kjer razen njih vadijo še drugi športniki. Vendar pa kljub vsemu upajo, da bodo z borbenostjo osvojili na XIII. zimskem tradicionalnem pokalnem turnirju prvo mesto in si priborili pokal v trajno last. —Jan

NAMIZNI TENIS

Med pionirji najboljši Hiršman

in o nastopih najboljših igralcev okraja na republiških tekmovanjih.

V kratkem se obeta Kopru pomemben dogodek, saj je Namiznoteniška zveza Slovenije zaupala koprski podzvezi organizacijo polfinalnega ekipnega prvenstva

Slovenije. Uvrstitev na tem tekmovanju bo odločilnega pomena za kvalifikacije za vstop v drugo zvezno ligo. Na tekmovanju bo zastopal Primorsko Koper, zelo verjetno pa si bodo priborili še eno mesto. V tem primeru bi sodelovala Nova Gorica ali pa Idrija.

NOGOMET

Tomos mladinski prvak

NA SPLOŠNO PA SMO NAZADOVALI

Preteklo nedeljo je bila na sporedu zadnja tekma mladinskega nogometnega prvenstva koprškega okraja. V boju za drugo in tretje mesto sta se razšla v Izoli Izola in Sidro z neodloženim izidom 3:3. Domačini so že vodili s 3:1, vendar je poštvovalnim Pirančanom uspelo izenačiti.

Končna lestvica okrajnega mladinskega prvenstva je naslednja:

TOMOS	2	2	0	0	10:1	4
IZOLA	2	0	1	1	3:5	1
SIDRO	2	0	1	1	4:11	1

Pogled na lestvico nas ne more zadovoljiti. Da je ves okraj premogetel je tri mladinska moštva, je res neodpušljivo. Kako sploh moremo govoriti o izboljšanju kvalitete nogometa v okraju, ko pa nimamo niti temeljev. Lani se je udeležilo mladinskega prvenstva šest moštev, letos pa so se pojavila na lestvici komaj tri. Torej občutno nazadovanje!

Ce analiziramo vzroke, zakaj nimajo Postojna, Ilirska Bistrica in Sežana mladinskih moštev, pridemo do zanimivih ugotovitev. Najbolj zamerimo seveda Postojni, kjer uživa nogomet precejšnjo priljubljenost med najmlajšimi in so pred kratkim imeli pionirji celo svojo ligo.

V nekoliko večjih težavah sta Sežana in Ilirska Bistrica. O zmagovalcu Tomosu lahko napišemo mnogo pohvalnega. To moštvo, ki je lani osvojilo drugo mesto v Sloveniji, je v stalni formi in kaže, da nima v okraju prave konkurence. Res pa je tudi, da se odborniki nogometnega društva Tomos mnogo zanimajo za mladino in da jim je uspelo ustvariti podzvezno in discipliniran kolektiv. Zadrževalna ekipa Tomos s 16 mladinci in 24 pionirji, pri tem pa moramo upoštevati, da je jeseni osem

mladincev okreplilo prvo moštvo. S takimi rezultati dela z mladino se lahko pohvali le malokatero nogometno društvo v Sloveniji. V mladinskem moštvu Kopra so se najbolj odlikovali: Marušič, Kirič, Curkovič, Skorjanc, Furlan in Valdevit.

Koprski mladinci se bodo začeli v kratkem pripravljati za spomladanski del prvenstva in za republiško mladinsko prvenstvo, na katerem se hočejo čim bolj častno uvrstiti. V februarju bodo odigrali dve tekmi: v Celju z Olimpijom in doma z ljubljanskim Oredom.

Drugoplasirana Izola je precej napredovala v primerjavi z lanskim letom. Vodstvo Izole je končno uvidelo, da je edina pot za napredek v vzgoji mladih moči. V mladinskem moštvu sta se najbolj odlikovala Kovačič in Čendak. Pirančane pa je odlikovala predvsem borbenost. Imeli so najmlajšo ekipo s skromnimi izkušnjami in osvojenca točka na tujem igrišču je zanje vsekakor uspeh.

Osnovni pogoji je izboljšanje poslovanja

(Nadaljevanje s 5. strani)

Okrajnemu svetu Svobod in PD, ker po svojem značaju vsekakor sodi v okrajni prosvetni servis. Pač pa je odbor sklenil, da bo zavod še naprej skrbel za koprsko gledališko hišo, ker občinska komunalna tega ne zmore. Ker služita obe dvorani organizacijam in društvom, morata, razumljivo, biti dobro vzdrževani. Zato bo morala uprava zavoda racionalno razdeliti delo razredčenemu osebju, da bodo tudi v zimski sezoni polno zaposleni, kar doslej ni veljalo za vse.

Odbor je bil mnenja, da so za redno vzdrževanje gledališke hiše potrebne 4 stalno zaposlene osebe, kar bi se dalo doseči tako, da bi več dejavnosti opravljala ista delovna moč. Za pravo dejavnost zavoda, to je — za prirejanje kulturnih predstav v zimski in poletni sezoni, kar dejansko ustreza značaju koncertno-gledališke poslovalnice, pa bi zadostovali 2 osebi. Odbor bo na prihodnji seji še enkrat temeljito proučil vsa delovna mesta, vendar ne bo odstopil od stališča, da število zaposlenih v zavodu ne sme preseči 6 do 7 oseb.

Kamion, s katerim razpolaga zavod, bo ostal še nadalje v njegovi uporabi, ker je nujno potreben za prevoz odra in stolov v poletni sezoni. Važna je tudi naloga ožje komisije, ki bo izdelala predlog za nove, bolj ekonomske najemnine za obe dvorani.

Ob zaključku je odbor razpravljaj še o sedanjem finančnem položaju zavoda ter o poteku letošnje, zdaj že tretje zimske sezone. Iz poročila direktorja zavoda Srečka Tiča je bilo razvidno, da je zavod zaradi obveznosti in terjatev iz prejšnjih sezon še vedno v težavnem finančnem položaju. Zlasti bi moral nujno izplačati dolgeve za nov montažni oder, stole in drugo tehnično opremo, ki je bila nujno potrebna za prirejanje letnih prireditev na prostem.

Upravni odbor je tudi sklenil naprositi občinske ljudske odbore, turistična društva in druge organizacije, da bi zavodu v celoti dodelili subvencijo, ki so mu jo obljubili za minulo leto. Za izplačilo obreme za poletne prireditve pa računata na pomoč republike. S temi sredstvi, z izterjanimi računi ob dokaj uspešni realizaciji plana lastnih dohodkov (89,8 %) za lansko leto, se bo finančni položaj zavoda lahko vsaj delnoboljšal. Sicer pa se bomo na to še povrnili. d/b

KOŠARKA

Pavle Bajc — trener Izole

Košarkarska podzveza v Postojni je na prošnjo košarkarjev Izole določila igralce postojnskega Partizana Pavla Bajca za trenerja izolskih košarkarjev. Ti doslej niso imeli rednih treningov pod strokovnim vodstvom, so pa kljub temu dosegli nekaj lepih uspehov. Tako so na zadnjem prvenstvu Primorske presenetili z zmago nad Koprom in Postojno ter so šele v finalu doživeli poraz v igri z bolj izvežbanimi košarkarji Partizana iz Ilirske Bistrice. Izola bo odslej nastopala v okrajni ligi, kjer se bo potovala za prvo mesto in kasneje za vstop v II. republiško ligo. —Jan

Obvestilo

Nogometna podzveza Koper vabi v sporazumu s Svetom za telesno kulturo in vzgojo pri ObLO Izola vse člane, igralce in simpatizerje NK Izola, NK Tomos Koper in NK Sidro Piran, da se udeležijo sestanka, ki bo 22. januarja ob 16,30 v dvorani Kulturnega doma DPD Svoboda v Izoli. Na dnevnem redu je razprava o nadaljnjem razvoju nogometnega športa v obalnih krajih ter o bodočem športnem življenju v Izoli. Nogometna podzveza Koper

Iz zlate dobe paketov

V raznih deželah so jo poznali: v Rusiji, na Poljskem, v Franciji, in če gremo do kraja, tudi v Italiji, čeprav šele potem, »ko je hu-dič vse špase vzel«. In vprav zato, ker je bila blaznost in narodni samomor tako rekoč, je pritegnila pozornost vsega sveta nase. Do dna osramočen in potentana Jugoslavija, je kar čez noč dobila nov svet, nov nimbus nezumljivega herojstva. In v sredi tega sveta je blestelo ime »Tito!«

Ne bom trdil, da je zaradi tega nastalo huronsko vpitje v svetu, nastal pa je iz njega tako »glasen šepet«, da je obrnil pozornost vsega sveta nase. Morda nikoli več ne bo naš narod deležen toliko hvale (in hvajljanja) kot je bil takrat. Naši mladi fantje so v borbah umirali, naša kmečka domovja v podočelju so gorla, talci so v raznih gramoznih in drugačnih jamah padali, nekod so divjaške beštije celo otroke metale v plamene gorečih hiš, zunanji svet nas je pa hvajlil. Bila je to doba naše bridke gloriole.

Prav nič ni čudno, da so take vesti zagrabile za srce tudi rojake v Ameriki in v drugih krajih izven domovine in da je iz tega nastala neudržljiva želja pomagati. In iz te želje se je rodila velika poplava paketov ter še veličastnejša nabiralna akcije, ki so dajale našim humanitarim in prosvetnim zavodom taka dragocena darila.

Prihajali so paketi in sredi med njimi in za njimi so začeli prihajati v čedalje večjem številu tudi njihovi darovalci, ti naši galantni ljudje, ki so se bili izselili v tuje dežele pred deset in desetletji. Prišli so obiskat

to ponižano in poteptano ter spet vstalo deželo, prerojeno, prekrščeno in prekaljeno Jugoslavijo, ki jim je bila nekoč domovina in ki je ne morejo pozabiti nikoli.

Prišli so mnogi, da so v objemu jokali skupaj s preživlimi zdesetkanih družin. Prišli so mnogi in ko so videli požgane domacije, so obljubili, da bodo pomagali še in še. A prišli so tudi taki, ki so videli — laži!

Dve sestri, dve stari in že onemogli tetki iz nekega kraja Amerike; od ust sta si pritrgovali in pri vseh dosegljivih značeh sta moletovali za prispevke, da bi pomagali nesrečnemu nečaku, ki od same neskončne bede umira nekje v eni brkinskih vasi.

Na glas mora jokati človek, ki bere njegova pisma! Med vsvo vojno je moral, rad ali nerad, futrati partizane, ki so zmeraj imeli dober tek. Bil je v neprestani nevarnosti, da ga bodo Lahli ali pozneje Nemci zato obesili na tepko na dvorišču. Ze med borbo so mu partizani pojedli polovico goved in enega prašiča. Plačati seveda niso nič. Sele po vojni je dobil za tisto neko malenkost. V zahvalo za njegovo veliko žrtvovanje so mu po vojni naprtili ogromne davke in so mu pobrali še preostalo živino. Zdaj živijo v največji bedi. Če bi vaju, dragi tetki, ne bilo, bi bili mi vsi popolnoma bosii in nagi... In tako dalje!

In dobri tetki v Ameriki sta zbirali in pakirali in pošiljali, da se jima je tema delala pred očmi! Da bi rešili življenje dobremu nečaku in njegovi skoraj umirajoči družini...

Pa sta tetki čuli, da je iz Amerike že mnogo Slovencev odpotovalo v domovino na obisk, da vidijo, kakšno življenje je zdaj tam. Pa je taka želja nenadoma obsla tudi njiju, da sta se poglobil nekega dne v številke v hraniini knjižici ter potem računali, računali...

In se je čez nekaj mesecev dogodilo, da sta padli v nečakovo hišo v Brkinih, kakor da ju je bil prinesel hudourni oblak. Ko bi vsaj kozi stari prej sporočili, da prideta! Z jasnega ti treščita čutari stari v hišo sredi belega dne. In ravno kokoš je žena kuhala tisti dan! In ti njegovi kakor štrkljji debeli otroci tiščijo v obe tujki kakor muhe. Za vraga, če razumejo, ko jim migaš, naj zginejo kam v vas. Sicer pa bi tudi to bilo brez pomena — če ne danes, bi jih tetki pa jutri videli.

»Oh, tetice moje zlate!« je mlo vzklikal nečak. »Kako lepo je, da ste nas prišli obiskat. Komaj zadnje čase smo si opomogli toliko, da vaju bomo lahko postregli. Oh, koliko veselje!«

Toda tetki sta ostali le nekaj dni. Videli sta v hiši obilje, kakršnega nista v svoji mladosti vprav v tisti hiši poznali nikoli. Hlev je bil poln lepe živine in nobenega znamenja bede nista opazili nikjer. Od starih priljeteljic v vasi sta pa tudi izvedeli, da je njun nečak njune darove iz paketov prodajal za drag denar manj srečnim ljudem.

Na smrt užaljeni tetki sta se poslovili in se vrnili s prvo primerno ladjo čez morje nazaj. Poprej pa sta naštehi oklapanemu nečaku nekaj bridkih levitov.

Piše Franco Magajna (Nadaljevanje)

KOPRSKE STATISTIČNE ZANIMIVOSTI O LETU 1959

Po sledovih starega leta

Ljudje se radi odločajo za skupno življenje. Tudi potujejo ljudje zelo radi. Če omenimo še rojstva in smrti, dva odločilna mejnika v našem življenju, pač lahko rečemo, da se vsa ta dogajanja ponavljajo iz leta v leto in da ima vsako obdobje starih letnih časov svoje značilnosti: največ nevest dahne svoj odločilni »da« v zadnjem in predzadnjem letnem obdobju, torej jeseni in pozimi; da ljudje potujejo največ v poletnih mesecih tudi ni treba posebej poudarjati; končno še rojstva in smrti! Prva prinašajo srečo v naše družine, proti »Morani«, ki že ob pomisli na izgubo drage osebe vzbujajo v nas grozo, pa se iz leta v leto uspešneje bori vse človeštvo. Mejna doba človeškega življenja se pomika strmo navzgor in razmerje med rojstvi in smrtnimi primeri kaže očitno razliko v prilog prvega.

Navadno mine kak mesec po Novem letu, da naši statističarji zberejo vse podatke in z rezultati ter primerjavami neskončnih razpredelnic oddeležajo marsikatero radovednega državljanca.

Naš miniaturni skupek podatkov o številu porok, rojstev, številu smrti in potovanj, se nanaša samo na naše okrajno mesto, oziroma točneje — na podatke koprškega matičnega urada in avtoturističnega podjetja »Slavnik« v Kopru za razdobje minulega leta.

Matičarka občinskega ljudskega odbora v Kopru Sonja Gregoričeva, ki opravlja te posle že 11 let, nam je odgovorila na naslednja vprašanja:

— Koliko porok ste zabeležili v letu 1959 in kateri dan v starem letu si je izbral zadnji poročni par?

— V razdobju minulega leta se je zvrstilo v naši poročni sobi 244 parov, kar je v primerjavi z letom 1958 precej manj. Takrat smo zapisali v poročno knjigo zaključno številko 302. Zadnji poročni par v starem letu si je izbral 31. december za prvi dan skupnega življenja. Zenin: bivši matičar.

Ne nameravamo ugotovljati, če je bil ta zenin prav zaradi svojega prejšnjega poklica tako neodločen, vendar drži, da je odlašal do zadnjega dne v letu s tem več ali manj usodnim korakom.

Zanimiva je tudi izjava matičarke Sonje, ki pravi, da je številnim porokam v prejšnjem letu »botroval« Videmski sporazum. Mladcem izza meje so torej naša dekleta hudo všeč!

— Najmlajši in najstarejši poročni par v minulem letu?

— Najmlajša sta bila mladenič in dekle iz Praproče; nevesta nekaj več kot 16 pomladi, zenin pa dve pomladi več; najstarejša zakonca, ki sta si lansko leto obljubila pri nas večno zvestobo, pa sta 72-letni zenin in 62-letna nevesta, oba iz Smarj nad Koprom.

— Kako pa je bilo minulo leto z razporokami?

— Vse kaže, da v našem poročnem uradu dobro »delamo«. Razporok je bilo zelo malo, samo en izjemen primer pa smo imeli, da sta se zakonca razšla že v istem letu.

V Karadžordževu pri Beogradu priredi predsednik Tito vsako leto tradicionalni decembrski lov za člane diplomatskih predstavništva v Jugoslaviji. Na gornji sliki je detalj iz zadnjega takega lova v minulem decembru: po končanem lovu si udeleženci sami pripravijo jed. Na razno pečeno meso pravkar uplenjene divjadi si gostje sami pripravljajo. V sredini je predsednik Tito, ko pravkar nudi našemu državnemu sekretarju za zunanje zadeve Koči Popoviču čutarico z obvezno »prepečenico«. Na skrajni desni sedi britanski veleposlanik Nicholls. Prireditev je med tujimi diplomati, akreditiranimi v Beogradu, zelo popularna in se je brez izjeme vsi zelo radi udeležujejo.

Okno v svet ZANIMIVOSTI OD VSEPOVSODA

— Za zaključek še eno vprašanje: koliko državljanov je bilo rojenih v koprski poročni sobi v minulem letu in koliko je bilo smrtnih primerov? Rezultat več kot presenetljiv: rojstev je bilo 1138 ali 72 več kot v letu 1958, medtem ko je v smrtnih primerih obratno razmerje: 121:143 ali 22 primerov manj kot v predhodnem letu.

Rekli smo že, da ljudje radi potujejo. Da je temu res tako, potrjujejo tudi podatki avtoturističnega podjetja »Slavnik«, kjer smo izvedeli, da je povprečno 42 avtobusov prevozilo 2.650.000 km s 79.862.000 potniškimi kilometri ter 5.271.700 potniki. Povprečna pot enega potnika pa je znašala 15,4 km. Če primerjamo obseg ekvatorja s prevoženimi kilometri Slavnikovih avtobusov, znaša to približno 65 dolžin ravnika ali sodobnejša primerjava: 7-kratno razdaljo med Zemljo in Luno.

Dejstvo, da so Slavnikovi avtobusi dosegli te rekordne številke, je pripisati uvedbi nekaterih novih prog kot stalna turistična prog Portorož—Trst, Debeli rtič—Jesenice, Piran—Gorica (v sezoni do Tolmina), Pulj—Divjača—Pulj, Piran—Zagreb in številne nove lokalne proge. Brez dvoma bodo v tem letu zabeležili še višje številke, ker se bo nekaterim novim linijam priključila še redna avtobusna zveza Postojna (Jama)—Trst, medtem ko bodo mednarodno progo Porotož—Graz vzdrževali tudi to letošnjo sezono. To pa so podatki samo avtoturističnega podjetja Slavnik iz Kopra, ki pa jim je treba priložiti še milijone potnikov in prevoženih kilometrov avtoturističnega podjetja SAP Turist biro iz Ljubljane, ki prav tako prevažajo potnike na našem področju. O tem in še čem drugim pa drugič.

Boro Borevič

Med znano korejsko vojno so se mnogi ameriški vojaki oženili s Korejkami in jih pozneje tudi prepeljali v ZDA. Vendar pa zaradi rasnih predsodkov taki zakoni po navadi niso srečni. Zena na gornji sliki gospa Mackey iz Fort Wortha v Texasu, ZDA, s svojima dvema hčerka, ko jih je policija pravkar rešila smrti od lakote, kateri se je mati prepuščala v svojem orientalskem fatalizmu, ker jo je mož zapustil. Sicer so ga zaprli, vendar pa s tem položaj nesrečne družine še ni rešen zaradi tega, ker je žena drugopolta in Američani tega ne prenesejo v svoji zakrknjeni segregaciji.

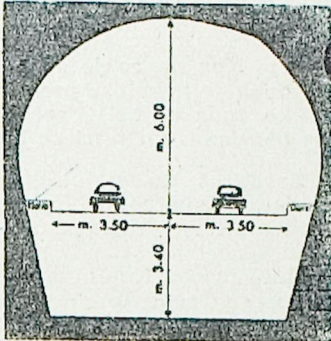
VELIKO DELO ČLOVEŠKEGA UMA IN ZMOGLJIVOSTI

Najdaljši cestni predor na svetu

Med Chamonixom v Franciji in Courmayeurom v Italiji 11.600 m dolg cestni predor pod najvišjo goro Mont Blancom v Alpah

Dne 8. januarja 1959 so začeli z italijanske strani kopati predor za cestni avtomobilski promet med Italijo in Francijo pod Mont Blancom. Začeli so pri kraju Courmayeur v višini 1381 metrov. Predor bo dolg 11.600 metrov in bo na francoski strani Alp prišel ven v Chamonixu (1274 m) svetovnoznanem zimskem letovišču in prizorišču številnih zimskošportnih prireditev. Na najvišjem mestu bo predor dosegel višino 1397 metrov.

V Chamonixu so začeli z delom pet mesecev pozneje — 30. maja 1959 so zavrtali stroji v granitne skale alpskega masiva. V celoti bo treba izkopati nad milijon kubičnih metrov skale. Pri tem je v treh izmenah zaposlenih 250 ljudi. Doslej so z italijanske strani prišli poldrugi kilometer v gorski masiv, medtem ko gre na francoski strani bolj počasi. Dnevno napredujejo na vsakem odseku približno za okrog 10 metrov v globino.

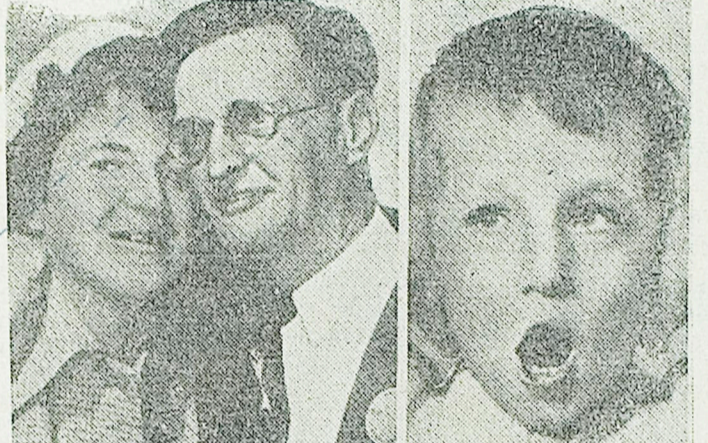

Kot je videti na manjši sliki, bo predor širok na dvosmernem cestnišču 7 m, to je dvakrat po 3,5 m, ter na vsaki strani še 70 cm hodnika za pešce. V predoru bodo na obeh straneh na vsakih 300 m cestnišča obširna izogibališča oz. zatočišča za vozila, medtem ko imajo pešci na vsakih 100 m majhne vdolbine s klopčicami za počitek, toda ob hodniku samo v eni smeri. V vsaki je tudi telefon.

Predor bo nad cestniščem visok 6 metrov, pod cestniščem, kjer so nameščene vse električne naprave za razsvetljavo in klimatizacijo (zlasti ventilacija zaradi izpušnih plinov), pa je globok 3,40 m. Te se pravi, da morajo kopati zdaj deset metrov visoko luknjo v hrib, da bodo pozneje z betoniranjem in obdelavo dobili omenjene dimenzije predora.

Na večji sliki je lepo videti naprave za zračenje v predoru, kjer se že zdaj nabira veliko škodljivih plinov, ko brez števila kamionov kar naprej odvažajo izkopani granitni kamni.

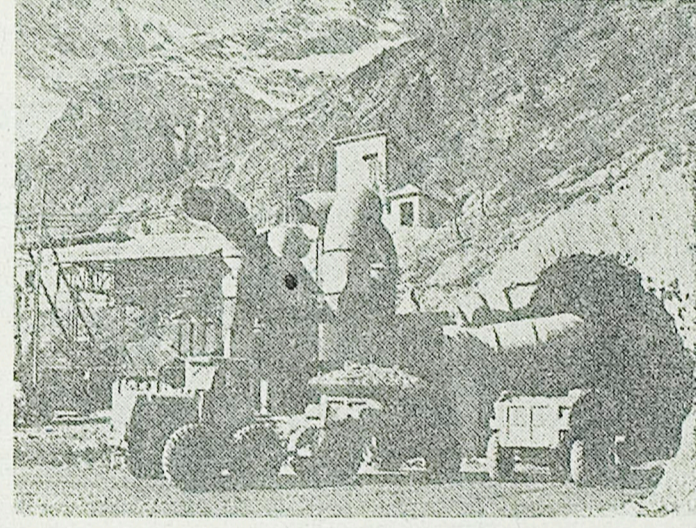
Predor bodo predvidoma gradili kakih pet let in bo velikanskega pomena za promet in trgovino Francije, Italije in Švice.

Čprav je popolnoma zdrav, mora mali Clarence Hathaway iz mesta Stow v ZDA posejati poseben čaj za govorico, kakršni so sicer namenjeni le gluhomim. Njegovi starši (na sliki levo) so namreč popolnoma gluhomim in se s svojim otrokom ne morejo pogovarjati drugače kot z znaki in ga tudi seveda ne morejo slišati, razen tega sta zakonca skoraj slepa in ga zato tudi komaj vidita. Da bi lahko tega, zdaj štiriletnega otroka sama vzgajala, sta morala nesrečna zakonca pred leti izbojevati celo pravno vojno, ki jima jo je pomagalo dobiti splošno ljudsko čustvovanje.

— Za moje perspektive v bodočnosti me sprašujete? Hm, če me le ni vaša hčerka napačno informirala, potem me čaka krasna prihodnost!

A. P. ČEHOV 3
ŠVEDSKA VŽIGALICA
DETEKTIVSKA ZGODBA

— Kaj pa naj bi s svojo silo, če je, denimo, spal?

— Morilci so ga vendar presenetili, ko se je sezuval. Sezuval se je, to pomeni, da ni spal.

— Nič drugega vam ne pride na um? Bolje da molčite!

— Jaz pa mislim, — je dejal Jefrem, ko je nesel na mizo samovar, — da ni napravil te grdobije nihče drug kot Nikolaška.

— Povsem mogoče, — je rekel Psekov.

— Kdo pa je ta Nikolaška?

— Gospodarjev sluga, — je odvrnil Jefrem. — Kdo bi se pa na kaj takega spomnil, če ne on? Razbojnik je, pijanec, razvratnež, da se ga sam bog usmili. Vedno je nosil gospodu vedno, gospoda je spravljal v posteljo... Kdo pa drugi, če ne on? Lahko povem še to, da se je ustil, da bo gospoda ubil... Vsega je kriva Akuljka, vsega je kriva ta ženska... Imel je ženo nekega vojaka, no... Gospodu je bila všeč, vzletel jo je k sebi, no, in on... se je seveda razjezil... Zdaj se valja v kuhinji, pijan je kot mavra. Joka... pravi, da mu je žal gospodarja...

— Zaradi Akuljke je res lahko zgubiti pamet, — je rekel Psekov. — Takšna babnica vam je... Mark Ivanič ji ni zastoj pravil Nana. V njej je nekaj takega, kar spominja na Nano... privlačnega...

— Videl sem jo... Vem... — je rekel sodnik in se usmehnil v rdeč robec.

Djukovski je zardel in povesil oči. Komisar je jel bobnati s prsti po mizi. Načelnik je zakašljal in kdo ve zakaj, zlezal sam vase. Samo na doktorja nista besedi Akuljki in Nana napravili, očitno, nikakršnega vtisa. Komisar je velel, naj privedejo Nikolaško. Nikolaška je

bil mlad, prekljast fant, z dolgim grbavim nosom in udrtimi prsmi; nosil je suknjič, ki ga je dobil od gospodarja. Stopil je pred komisarja in se mu priklonil skoraj do tal. Njegov obraz je bil zaspan in objokan. Imel ga je toliko pod kapo, da se je komaj držal na nogah.

— Kje je gospodar? — ga je vprašal Čubikov.

— Ubili so ga, vaše blagorodje.

Ko je to spregovoril, je zavil z očmi in zajokal.

— Vemo, da so ga ubili. Toda, kje je zdaj? Kje je njegovo truplo?

— Pravijo, vrgli so ga skozi okno in zakopali na vrtu.

— Hm!... O rezultatih preiskovanja ve že vsa kuhinja... Slabo. Ljubček, kje pa si bil tisto noč, ko so ti ubili gospodarja? Se pravi, v soboto?

Nikolaška je dvignil nos, iztegnil vrat in se zamislil.

— Ne vem, vaše blagorodje, — je dejal. — Bil sem pijan, pa se ne spominjam.

— Alibi! — je šepnil Djukovski, se nasmehnil in si pomel roke.

— Tako? No, zakaj je pa pod gospodarjevimi oknom kri?

Nikolaška je spet dvignil glavo in se zatopil.

— Hitreje misli! — ga je opozoril komisar.

— Že imam. Tista kri je neumnost, vaše blagorodje. Kuro sem klal. Klal sem jo zelo preprosto, kakor vedno; včasih se mi je izmuznila iz rok in ušla. Od tega je tista kri.

Jefrem je potrdil, da je Nikolaška res vsak večer klal kokoši in to na raznih krajih vrta, vendar pa se ni videl, da bi na pol zaklana kura begala po gredah in po travi, kar pa je kljub temu prav lahko mogoče.

— Alibi! — se je nasmehnil Djukovski. — In kako bedast alibi!

— Sta se z Akuljko poznala?

— Bil je greh.

— Vzel ti jo je gospodar, ne?

— Ne, sploh ne. S silo so mi jo vzeli onile, gospod Psekov, Ivan Mihajlovič, a Ivanu Mihajloviču jo je trgala gospod. Tako je bilo s to stvarjo.

Psekov se je zmedel in si začel gladiti levo oko. Djukovski se je vpil vanj s svojimi očmi in prečital na njegovem obrazu zadrego in vznemirjenost. Na oskrbniku je zagledal modre hlače, na katere poprej sploh ni bil pozoren. Hlače so ga spomnile modrih nitk, ki jih je našel na grmici. Tudi Čubikov ga je pogledal z nezaupnimi očmi.

— Pojdi! — je rekel Nikolaški. — Zdaj mi pa dovolite, da vam zastavim nekaj vprašanj, gospod Psekov. Prejšnjo soboto zvečer ste bili doma, mar ne?

— Da, ob devetih sem večerjal z Markom Ivaničem.

— In potem?

Psekov se je zmedel in vstal izza mize.

— Potem... potem... Odkrito vam povem, da se ne spominjam, — je zamrmral. — Mnogo sem ga tedaj popil... Ne spominjam se, kje sem zaspal in kdaj sem zaspal. Kaj me pa vsi tako gledate? Kot da bi ga bil jaz ubil?

— Kje ste zaspali?

— Zaspal sem v kuhinji, na peči... Vsi lahko potrdijo. Kako sem se znašel na peči, ne vem...

— Nikar se ne vznemirjajte... Ste Akuljko poznali?

— Tu ni nič posebnega...

— Daj... Jefrem, prinesi še gobe! Bi še malo čaja. Jevgraf Kuzmič?

Nastal je težak in moreč molk, ki je trajal skoraj pet minut. Djukovski je molčal in ni umaknil svojega ostrega pogleda s Psekova, ki je bil bled kot prt. Tišina je prekinil komisar.

— Morali bi iti, — je dejal, — v veliko hišo in se tam pomeniti s pokojnikovo sestro, Marje Ivanovno. Pri njej lahko izvem mars kaj koristnega.

Čubikov in njegovi pomočniki so se zahvalili za matico in se napotili v veliko hišo. Sestro Kljazova, Marje Ivanovno, zarjavelo devico pri petnštiridesetih letih, so našli pri molitvi. Klečala je na molilniku, v kotu pred ikonami. Kakor hitro je opazila na gostih čepice s kokarjami, je pobledelela in se zmedla.